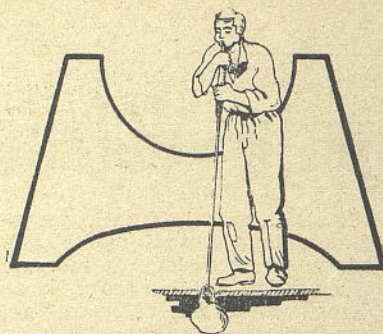

GLASILO KOLEKTIVA STEKLARNE HRASTNIK

Leto XIII.

Hrastnik, 26. 4. 1977

Št. 5

Uredniški odbor: Matija Koritnik, Sihur Erna, Tržan Vera, Rudi Kirhmajer, Viktor Racki, Adi Zaletel, Jože Gerhard, Premec Jože, Bezgovšek Anton. Odbor za informacije: Savič Momir, predsednik, Vidovič Franc, Marcen Alojz, Korbar Heda, Dremel Karl, Gornik Slavko, Racki Viktor, Koritnik Matija, Kirhmajer Rudi. Odgovorni urednik: Gerhard Jože. Uredništvo in uprava: Steklarna Hrastnik. Izhaja vsakega 5. v mesecu. Naslov: »Steklar« glasilu kolektiva Steklarne Hrastnik, tel. 814-622 — interno 63. Tisk in klišej AERO kemična in grafična industrija. Časopis oproščen davka (Št. 421-1/72).

1. maj - mednarodni praznik dela

Prvi maj ni samo začetek najlepšega meseca v letu. To je rojstni dan delavskega razreda. Je njegov in vseh nas praznik. Prvi maj je zgodovinska prelomnica zatiranega delavskega razreda, praznik vseh naprednih in miroljubnih sil sveta, vseh kontinentov in ras.

je osem ur dela, osem ur razvedrila in osem ur počitka. Boj je bil neizprosni in ni minil brez žrtve. Toda ni bil zaman. Čeprav zmaga ni bila popolna, je pa vseeno bil to začetek zloma kapitalizma in zmage naprednih sil.

Tri leta kasneje, to je leta 1889, je III. internacionala sprejela

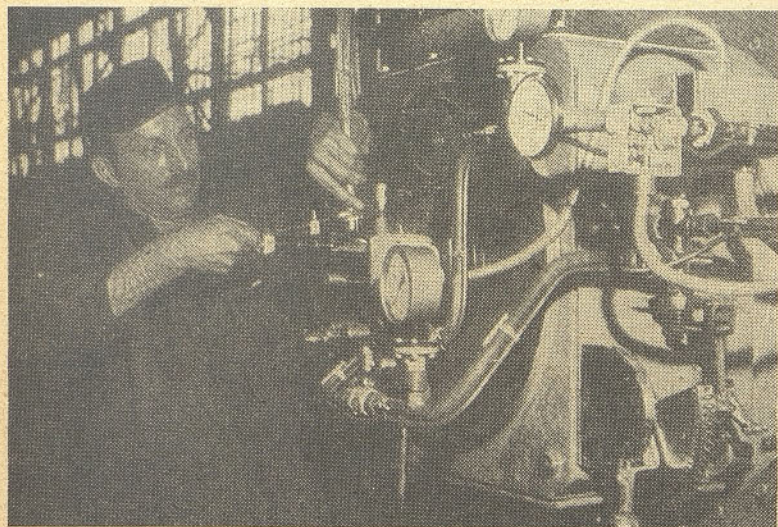
Minila so leta. 1. maj pa si je utiral svojo pot med delavske množice. Iz leta v leto je postal bolj močnejši. Delavska solidarnost se je iz leta v leto krepila. Njene moči, ki je bila bazirana na skupne cilje in v boju zoper skupnega sovražnika, ni bilo moč več ovreči.

Pri nas je njegov namen zaživel v vsej svoji razsežnosti šele z rojstvom komunistične stranke, ki je v svojih ciljeh združila delavski razred.

beno ureditev delavskega samoupravljanja. Prvi maj pa je s tem dosegel tisto, kar si delavci nekoč niti v snu niso predstavljali.

Izvenblokovska politika, miroljubna koeksistenca, sodelovanje z vsemi neuvrženimi državami ter odločno odklanjanje politike držav z imperialističnimi težnjami so Jugoslavijo pripeljali na pot svetovnega ugleda.

Maršal Tito pa ni zaman postal državljani sveta. Letošnje leto po-

Delu čast in oblast

Njegov rojstni dan sega tja v prejšnje stoletje. Bilo je leta 1886, ko je na ulicah Chicaga zavrelo. 40.000 delavcev se je odločno zoperstavilo kapitalistom ob rob. Zahtevali so troje osnovnih pravic vsakega delovnega človeka. To

sklep, naj ostane 1. maj dokončno zapisan kot dan začetka borbe delavskega razreda za svoje osnovne pravice. Prvi maj je tako postal dan množičnih protestov — shodov in zborovanj delavstva širom zemeljske oble.

Delu čast in oblast

Bilo je 11. aprila 1920, ko se je v Ljubljani vršil kongres delavske socialistične stranke. Pomen kongresa je bil za delavski razred na Slovenskem neprecenljive vrednosti. Združil je delavski razred v skupnem boju za izboljšanje delovnih pogojev. Revolucionarno gibanje kot tako pa je končno dobilo svoje vodstvo, na katerega se je lahko tudi oprlo. Njeno legalno delo pa ni trajalo dolgo. Med splošno stavko v decembru istega leta, je beograjska vlada z OBZnano prevzela KPJ in zvezo komunistične mladine.

Še več — prepovedano je bilo tudi delovanje razrednih sindikatov. Toda takšen odlok je samo delil netilo na ogenj. Revolucionarno gibanje je postalo še močnejše, enotnost delavskega razreda pa neuničljiva. S prihodom tovariša Tita na čelo KPJ leta 1937 pa je delavski razred dobil končno osebnost trdne volje, neuničljivega duha, stratega in praktika.

Predvojno obdobje, NOB in po vojna graditev do tal porušene domovine, sta trdno povezana z likom tovariša Tita. Drugo zasedanje AVNOJ 1943 v Jajcu je postavilo temelje nove Jugoslavije. Tri osnovne pravice delavskega razreda, zahtevane na 1. protestu 1886. leta v Chicagu, so z rojstvom nove Jugoslavije dobile pri nas tudi pravno formalno moč in priznanje. NOB je pod vodstvom KPJ dosegla dve pomembni zmagi. Premagan je bil okupator, uresničena so bila načela socialistične revolucije.

Drugi veliki prelomni trenutek v zgodovini delavskega razreda Jugoslavije je bilo leto 1950. Parola »tovarne delavcem« je bila končno sprejeta tudi v praksi. Svet je prvič slišal za novo druž-

teka tako v znamenju praznovanja za našo socialistično družbo nadvse pomembnih jubilejev. 40 let je minilo od ustanovnega kongresa KPS na Čebinah. Prav toliko let je minilo od prihoda Maršala Tita na vodstvo KPJ. Naš ljubljani vodja pa bo 25. maja praznoval svoj 85. rojstni dan. Za nami je 32 let zmage nad fašizmom. To je 32 let ustvarjanja, graditve razvoja. Dosežene so bile številne delovne zmage. Toda boja ni konec. Svet, v katerem živimo, zahteva vsakodnevno pripravljenost. Naše obrambne sposobnosti morajo biti takšne, da smo vedno in povsod sposobni braniti svojo samostojnost in zemeljsko nedotakljivost.

Tudi naša družbena ureditev je takšna, da zahteva od slehernega svojega člana popolno angažiranost. Tri leta je minilo, odkar smo sprejeli novo Ustavo. Konec preteklega leta smo sprejeli še en, nič manj pomemben dokument: »Zakon o združenem delu«. Dohodkovni odnosi so temelj nadaljnega medsebojnega razvoja v našem gospodarstvu. Tudi delegatski sistem pomeni nov družbenopolitični premik pri samoupravljanju in gospodarjenju. Še nas čaka mnogo nalog. Toda za uspešno izpolnjevanje vseh teh nalog in ciljev morajo biti misli in prizadevanja slehernega člana naše družbe v popolnosti poudrejene načelom samoupravljanja. Delavski razred je v vseh teh letih bil sposoben uresničiti vse postavljene naloge.

Njegova moč je v pravilnosti naše revolucije. Zato naj živi 1. maj praznik dela. Naj živi še na mnoga leta državljani sveta — naš ljubljani Maršal Josip Broz Tito.

Ob delavskem prazniku, 1. maju

čestitajo vsem članom in članicam kolektiva

- skupščina podjetja
- delavski sveti vseh TOZD
- osnovna organizacija sindikata
- svet ZK Steklarne Hrastnik in sekretariat osnovne organizacije
- aktiv mladih delavcev
- uredništvo »Steklarja«

Sanacija podjetja - dolžnost slehernega zaposlenega

Ko so družbenopolitične organizacije podjetja, od sveta zveze komunistov do konference sindikalne organizacije podjetja obravnavale pripravljeni sanacijski program podjetja, so vedno izhajale iz stališča, da smo kolektiv, ki je sposoben v sedanjem trenutku spraviti podjetje v takšno stanje, v katerem bo zagotovljeno delo in socialna varnost slehernega zaposlenega.

Z večjo delovno disciplino k novim delovnim uspehom.

Izhajajoč iz obravnav je bilo razvidno, da so vsi strokovni delavci, ki so odgovorni za poslovanje celotne OZD, in vodje posameznih TOZD kot tudi politične organizacije mnogokrat opozarjale na dejstva, zakaj takšen gospodarski neuspeh kolektiva v zadnjem obdobju poslovanja. Vsa ta problematika, ki se danes ponovno obravnava, je bila že nakazana v razpravah in obravnavah prvega sanacijskega programa, ki ga je kolektiv sprejel in potrdil že v letu 1976. Vendar iz rezultatov poslovanja za leto 1976 je razvidno, da nismo dosegli zadovoljivih rezultatov poslovanja, kot smo si jih začetli ob sprejemanju družbenega plana za leto 1976 in smo med letom sprejemali nešteto sklepov, ki pa v večini primerov niso bili dosledno izpeljani. Kolektiv in družbenopolitične organizacije so na zborih delovnih ljudi obravnavali problematiko poslovanja, opozarjali na probleme in dejstva, da s takšnim delom in organizacijo ne bo možno spremeniti rezultatov poslovanja. Ko danes stojimo pred dejstvom biti ali ne biti, bo potrebno na taka dejstva opozarjati še v bodoče, zlasti v letošnjem letu, ko je potrebno pokriti izkazano izgubo. Zavedati se moramo, da ne moremo prejemanjati plačo, če temu tako rečemo, temveč da moramo imeti take osebne dohodke, ki izhajajo iz doseženega dohodka TOZD in ne iz kakršnihkoli drugačnih meril.

O tem, kako bomo razdelili doseženi dohodek na razne postavke ter na osebni dohodek, pa moramo imeti izdelana konkretna merila, če hočemo, da bo res plačan vsak po opravljenem delu. Čeprav ne moremo reči, da si prizadevamo, da bi se otesili mezdne miselnosti, ta še vedno

obstaja in nam kali ne le gospodarske temveč tudi medsebojne odnose. Iz tega sledi, da moramo točno vedeti, kaj je narobe, da ne dosegamo planskih nalog, in tisto, kar je narobe, obrniti na prav, da bomo dosegli to, kar hočemo, da bomo zares odločali tako, kot je uzakonjeno z zakonom o združenem delu, ki ga tako radi omenjamo, ko gre za naše pravice, manj pa ga omenjamo, ko gre za naše dolžnosti.

Sedaj, ko bomo razpravljali o sanacijskem programu, mora ta razprava zajeti slehernega delavca in delavko — od vratarja, od našalca do direktorja, tako da bo vsak vedel, kaj hočemo in kako bomo morali uresničiti to, kar bo SKLENJENO. Kajti mnogokrat marsikaj sprejemamo in deklarativno potrjujemo sklepe, pa tega ne izvršimo, niti nismo tako samokritični, da bi to priznali in se potrudili, da bi se to, kar je bilo dogovorjeno, zares uresničilo.

S čim manjšo odsotnostjo z dela — bogatejši jutrišnji dan.

Izvršni odbor sindikalne podružnice, vsi predstavniki sindikata iz TOZD, svet zveze komunistov in vodji posameznih TOZD in služb so ob zadnji razpravi o novo izdelanem sanacijskem programu sprejeli konkretne naloge in zadolžitve, ki bi se naj realizirale. S tem bi se dosegel namen

pripravljenega sanacijskega programa, ki mora prinesiti zadovoljive rezultate in vnesti v kolektiv ponovno zaupanje, kakršnega je imel kolektiv dolga desetletja svojega obstoja.

Vsi samoupravitelji v sleherni TOZD ali DSSS se moramo zavedati, da uresničujemo načela zakona o združenem delu, o katerem smo že toliko razpravljali, ki zahteva odločno gospodarsko akcijo, v kateri moramo biti vključeni vsi brez izjeme.

Načela pa lahko uresničimo, če jih razumemo tako, da moramo delati in doseči svoj cilj z delom, z zvišanjem produktivnosti dela, kar je prvi pogoj za doseg višjega osebnega dohodka — za doseg boljšega standarda.

rigo

Zaključki odbora delavske kontrole

Odbor delavske kontrole na ravni OZD je razpravljal oziroma obravnaval zaključni račun.

Člani naše delovne skupnosti so seznanjeni prek informatorja št. 1 o višini izgube v poslovnem letu 1976. Umestno je, da se glede na obveze vsakega posameznika v tej situaciji da na znanje zaključke tega odbora, tako o vzrokih kot o predlogih za odpravo slabosti oziroma faktorjev, ki naj naše poslovanje spremenijo.

Rezultati dela v letu 1976 so pogojevali, da smo zaključili poslovno leto z negativno, in sicer v višini 5,5 milijard starih dinarjev. Delavska kontrola meni, da so vzroki naslednji:

velika fluktuacija delovne sile; slaba kadrovska zasedba v posameznih službah;

izpad proizvodnje (lomi in ostali odpadki);

neracionalna izkoriščanje režijske delovne sile;

slaba organiziranost oziroma nedodelane komunikacije;

nedoseganje neto prodajnih cen na zunanjem tržišču; medsebojni odnosi.

Odbor delavske kontrole meni, da so to vse dejstva našega notranjega karakterja. To izgubo so delno oziroma po nekaterih ocenah močno pogojevali zunanji vplivi kot so:

podražitev vseh energetskega virov;

podražitev osnovnih surovin in embalaže;

nedodelani dohodkovni odnosi v povezovanju s trgovino;

preprečitev dviga cen v asortimanu, ki ga delamo pod svetovno ceno (penicilin);

nelojalna konkurenca (intervencijski uvoz);

zakonski predpisi glede amortizacije (s tem je mišljen remont posameznih talilnih objektov).

Na podlagi te razdelitve vzrokov, ki so pogojevali, vsaj po mišljenju delavske kontrole, izgubo v tej višini, mora delovna organizacija v skladu s predpisi objaviti sanacijo oziroma poiskati sanatorije, ki bodo s krediti pokrili nastalo izgubo. Ugotavlja se, da je skupščina OZD Steklarne Hrastnik na podlagi rezultatov za leto

1976 ukrepala na podlagi določil zakona o sanaciji.

S sprejetjem sklepa skupščine o sanaciji je bila narejena ocena individualno poslovnih organov (vodje TOZD in vodje sektorjev), ker mislimo, da je ocena bila realna, vendar pa poudarjamo, da bi ocena morala doseči pozitiven premik glede na naloge, ki jih določa sanacijski program.

Delavska kontrola meni, da bi morala ocena zajeti vso vodstveno strukturo, s tem mislimo konkretno predelavce, poslovodje in obratovodje. Delavci na teh delovnih mestih so ključni elementi pri reševanju oziroma izpolnjevanju proizvodnih nalog. Zavedati se moramo, da smo dali vodjem TOZD nalogo dograjevanja samoupravnih odnosov in načel poslovne politike, kar jih je delno izločilo iz čiste operativne proizvodne problematike.

Eden od bistvenih elementov za dobro in kvalitetno opravljene proizvodne naloge so tudi medsebojni odnosi oziroma točno opredeljene naloge. Jasno se mora začrtati poslovno politiko OZD Steklarne Hrastnik in na tej osnovi se

morajo službe oziroma vodstva TOZD podrediti začrtanemu planu. Dolžnost delavcev in delovnih

ljudi pa je, da spoštujejo oziroma izvajajo zastavljene naloge v proizvodnji in na družbenopolitičnem področju.

Glede na to, da že imamo sanatorije in da osebne dohodke ne izplačujemo kot določa zakon o sanaciji delovnih organizacij, ki so poslovale z izgubo, nas to dejstvo ne sme uspravati, temveč moramo spoštovati predvideni sanacijski program in se po njegovih določilih ravnati. Zavedati se moramo, da nam je družba omogočila, da delamo pod normalnimi pogoji, naša dolžnost pa je, da družbi vrnemo, kar nam je dala.

Samoupravni organi, politične organizacije in vodstva TOZD in sektorjev so dolžna pred nami in družbo, da izpeljejo sanacijo po začrtani poti, katera nas mora rešiti stanja, v katerem se nahajamo.

Predsednik odbora delavske kontrole
OZD Steklarne
Čičič Risto

Bi sprejeli otroka v rejo

Krajevna skupnost Hrastnik — spodnji del išče na osnovi razpisa Občinske skupnosti socialnega skrbstva Hrastnik družine, ki bi bile pripravljene sprejeti v rejo otroke, kateri so zavoljo hudih družinskih razmer oziroma motenj prikrajšani v pravilni vzgoji in so v večini primerov na poti socialnega propada.

Za vse take primere bi občinska skupnost socialnega skrbstva rada že vnaprej priskrbel primerne oziroma ustrezne družine, katerim bi nadaljnjo vzrejo takih otrok lahko zaupali.

Na področju rejništva se pripravljajo novi pozitivni predpisi v republiškem merilu.

Pogoji za sprejem rejništva so:

- da osebi ni odvzeta roditeljska pravica;
 - da oseba ne živi z zakoncem, ki mu je odvzeta roditeljska pravica;
 - da oseba ni motena v telesnem in duševnem razvoju.
- Informacije daje in vloge sprejema tajništvo pri krajevni skupnosti — spodnji del.

Steklopihalci pri delu

BILI SMO NA ČEBINAH

Že zgodaj zjutraj smo se vse zaskrbljeno ozirali v nebo, kakšno bo vreme, ali nam bo prineslo ponovno dež ali nam posijalo sonce, ozirali smo se, kaj nam bo prinesel dan, ko se bomo odpravljali na veliko slavnost ustanovnega kongresa KPS, ki je bilo tega dne na Čebinah.

Že v zgodnjih popoldanskih urah smo se odpravili, eni z avtobusi drugi z osebnimi avtomobili, najbolj vztrajni pa peš, preko Lize na Vrhe in naprej na Čebine.

Res, veličasno je bilo videti, kako so se od vseh strani ob lepem jasnem vremenu zgrinjali udeleženci na veliko proslavo 40. obletnice ustanovnega kongresa KPS, 85. obletnice rojstva tovariša TITA in 40. obletnice prihoda tovariša TITA na čelo naše partije na slavnostno prireditveni prostor nad Barličevo domačijo na Čebinah, kjer se je vršil ustanovni kongres slovenske Komunistične partije.

Na slavnostni tribuni je plapolalo na desetine praporov delegacij Zveze borcev in drugih, ki so prispele iz vseh krajev Slovenije. Videli smo mladince v uniformah pohodnih enot, partizanske patrole, teritorialne enote in formacije narodne zaščite. Posebno so bili pozdravljeni kadeti šole ljudske milice iz Tacna, ki so s svojim prostovoljnim delom usposobili cesto za prevoz na Čebine. Poleg vseh teh udeležencev je bilo prisotnih še več tisoč drugih udeležencev proslave iz vse Slovenije.

Kakor je bila noč med 16. in 17. aprilom 1937 tiha in mirna, ko so se zbrali na tem mestu v Barličevi domačiji na Čebinovem prvi ustanovitelji naše Slovenske Komunistične partije, ko se je kovala nadaljnja zgodovina Slovenskega naroda, in začrtala smer dela naše partije, tako je bilo ravno nasprotno danes, 16. aprila 1977, to je 40. let kasneje, ko je preko vseh gričev in vrhov tja do Trbovelj in Zagorja odmevala INTERNACIONALA, ki je oznanila pričetek slavnostne proslave.

Z velikim navdušenjem in aplavzom so bili pozdravljeni or-

ganizatorji ustanovnega kongresa KPS za Slovenijo, tovariši Edvard Kardelj, Pepca Kardelj, Miha Marinko, Franc Leskošek, Vencelj Perko in Albin Vipotnik. Med ostalimi gosti smo videli tovariša Staneta Dolanca, sekretarja izvršnega komiteja Centralnega komiteja ZK Jugoslavije, Sergeja Kraigherja, Franca Popita, Lidijo Šentjurs, Mitjo Ribičiča in na desetine narodnih herojev in prvoborcev iz vse Slovenije.

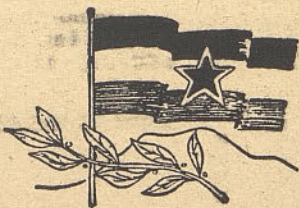
Res, nepozabno nam bo ostalo v spominu, ko je po govoru predsednika Zveze mladine Slovenije Ljuba Jasniča, ki je orisal zgodovinsko vlogo Skoja v času nadaljnega utrjevanja Zveze komunistov Slovenije in Jugoslavije — odšla na pot s Čebin zvezna štafeta mladosti, katero so formirali predstavniki mladine teritorialnih enot, mladinka, rudar in naš TITOV štipendist Fišner Avgust. Ponesla je pozdrave in želje še za mnoga leta življenja tovariša Tita in vodstva naše samoupravne Jugoslavije. Kulturni program, ki so ga izvajali recitatorji, godba na pihala iz Trbovelj in združeni pevski zbori Zasavja, so z revolucionarnimi pesmimi prikazali zgodovinsko pot delavskega razreda Slovenije.

Vedno nam bo ostal v spominu odmev koračnic, toplih stiskov rok nekdanjih borcev, ki so se znašli ponovno na mestu, kjer je bil ustanovni kongres KP Slovenije, na mestu kjer so bile borbe v času NOB, borbe za naš današnji samoupravni socializem.

Ne bomo pozabili, kako je v jasnem sončnem vremenu ob rahlem vetru odmeval glas pozdrava za 85. rojstni dan tovariša TITA v želji, da bi nas še dolga leta vodil.

Kolone avtomobilov in kolone pešcev so zapuščale Čebine v želji, da bi ostal ta kraj zgodovinski mejnik za našo mladino, ki naj nadaljuje začeto delo naših revolucionarjev s klicem na svidenje drugo leto na ČEBINAH.

grigo

*Vsem delovnim ljudem in občanom
Hrastnika čestitamo k prazniku dela*

- Krajevna konferenca SZDL Hrastnik — spodnji del
- Krajevna skupnost Hrastnik — spodnji del
- Osnovna organizacija ZK Hrastnik — spodnji del
- Terenska organizacija ZZB NOV Hrastnik — spodnji del
- Krajevna konferenca ZSMS — spodnji del

25. maj - 85 let tov. Tita

Delo in življenjska pot tov. Tita se neposredno uresniči v najpomembnejšem zgodovinskem obdobju jugoslovanskih narodov in narodnosti, obdobju, v katerem so z nacionalno osvoboditvijo in graditvijo socialistične samoupravne in neuvrščene Jugoslavije položeni trdni temelji nadaljnega samoupravnega socialističnega razvoja.

Prihod Josipa Broza-Tita na čelo komunistične partije Jugoslavije ima daljšo predzgodovino. Spremljale so ga mnoge značilnosti in potekal je v več različnih fazah, skozi negotovosti in dramatične trenutke, dokler ni postal neizpodbitno dejstvo z daljnosežnim zgodovinskim pomenom.

Za nami so desetletja slavnih tradicij in velikih pridobitev naše revolucije, ob katerih smo ponosni na vlogo tovariša Tita in partije, da pod njenim vodstvom gradimo nov, boljši in pravičnejši svet.

Za delavski razred, za vse narode in narodnosti naše dežele je leto 1977 praznično leto, saj so Titovi jubileji tudi naši jubileji, njegov praznik pa naša radost, da živimo in ustvarjamo v družini pobratenih narodov in narodnosti domovine, katere voditelj je tov. Tito.

Že davno je v vseh zgodovinskih učbenikih v analih sodobnih svetovnih dogajanj, daleč prek meja naše dežele, lahko rečemo po vsej zemeljski obli, zapisano, da je rojstvo nove Jugoslavije, zmaga revolucije in graditev socializma v samostojno izbranih in izvirnih oblikah, neustrašen upor fašističnim okupatorjem in vsem kasnejšim poskusom napadov na neodvisnost socialistične in neuvrščene Jugoslavije — nerazdružno povezano z imenom Josipa Broza-Tita.

S Titom, ki se je odločil kljubovati strahoviti in besni pošasti, kakršna je bil Hitlerjev vojaški stroj, zlasti na vrhuncu njene moči, v času »bliskovitega« poхода nacističnih in fašističnih hord v SZ, se je leta 1941 začela porajati nova, uporna Jugoslavija. In to v času ene največjih nacionalnih katastrof, ki je doletela naše narode, in sramote, neke skoraj brez odpora pomendrane dežele.

Kljub vsem ustvarjalnim načelom, proti vsem dotedanjim pravilom vojaške znanosti in vojskovanja, v skoraj nemogočih okoliščinah okupacije po premočnem sovražniku, ko je bila redna vojaška sila razbita, njen vojaški in strateški kader pa daleč od domovine v ujetništvih, taboriščih, ko so bila vsa bogastva, vojaška in gospodarska nasploh, vprežena za tuje s pomočjo vnaprej pripravljenih in izbranih kvizlingov — prav takrat so Jugoslavijo dvignili bataljoni upornikov, da je kmalu vsa vzplamtela v partizanskem boju in se neposlušna,

nepričakovano spremenila — kot je nedavno dejal tov. Tito — v povsem novo napredno bojišče v zaslužnji Evropi.

Tito je na čelu komunistične partije Jugoslavije, avantgardne sile delavskega razreda in osvobodilnega boja, daljnovidno začrtal pota in oblike osvobodilnega boja. Predvsem pa je odločil, da bo osvoboditev jugoslovanskih narodov njihovo lastno delo.

Ko je pozval delavski razred, mladino in vse jugoslovanske narode k vstaji, izhajajoč iz ocene, da se morajo opreti na lastne moči, ne pa čakati, da nas osvobodi kdo drug, je Tito že avgusta 1941 zapisal: »Kdo nam bo prinesel svobodo, če se zanjo ne bomo borili sami?«

Tito je tista vodilna ustvarjalna osebnost našega revolucionarnega delavskega gibanja, ki je komunistično partijo Jugoslavije oborožila z največ spoznanj in sredstev, kar ji je zagotovilo uspehe in zmage.

Tito je pobudnik za uvedbo delavskega samoupravljanja pri nas in uvedbo samoupravljanja leta 1950 je odraz teh njegovih teženj.

Socialistično delavsko gibanje je v preteklih stoletjih že nekajkrat poskušalo uveljaviti svojo bit v življenje in delo. Po zaslugi Tita pa se je samoupravljanje kot družbeni odnos in sistem v najpopolnejši obliki uveljavilo v naši državi, od tu pa se nezadržno širi v svet.

Tito — zgodovinska osebnost naše socialistične revolucije.

Ob njegovem visokem osebnem in političnem jubileju mu želimo še dolgo vrsto let bivanja med nami, zdravja in nadaljnjih uspehov pri vodenju graditve socializma. Nas pa ti njegovi jubileji obvezujejo, da negujemo in utrjujemo začrtano pot — pot, ki se imenuje TITOVA.

JANEŽIČ

Titov Beseda, v kateri pomislimo na novo Jugoslavijo, na boj proti fašizmu. Pod Titovim vodstvom in vodstvom ZKJ so delovni ljudje strli okove stoletnega jarma in zatiranja ter priborili sebi socialno in nacionalno osvoboditev in socializem.

Tito je simbol vseh naših zmag in našega odpora, simbol naše države.

V šoli se veliko pogovarjamo o Titu, o NOB, o KP in o težkih dneh po vojni, vsak dogodek pa je povezan z imenom Tito.

(Mateja Milinovič, 7. a)

Nekaj problemov štipendiranja

Na zadnji seji skupne komisije za štipendiranje v občini Hrastnik je bilo obravnavano poslovno poročilo o zaključnem računu združenih sredstev za štipendiranje v občini za leto 1976. Potrjen je bil finančni načrt za leto 1977 in sprejet predlog, da se skliče skupni sestanek vseh štipendistov v Hrastniku.

Skupna komisija je delala po določenih samoupravnega sporazuma o štipendiranju učencev in študentov v občini Hrastnik, ki je bil sprejet 28. 10. 1974. V letu 1976 se je sestel izvršni odbor skupne komisije trikrat in skupna komisija štirikrat. Obravnavana je bila vsa problematika, ki zadeva vprašanje štipendiranja v Hrastniku. Skupna komisija za štipendiranje je za šolsko leto 1975/76 podelila 140 novih štipendij in razlik za študij na srednjih, višjih in visokih šolah. Skupno število štipendistov iz združenih sredstev je bilo 223. Ker je bil dotok štipendistov močan v celotnem slovenskem prostoru močan in zbrana sredstva niso več zadostala potrebam za izplačevanje štipendij, je skupna komisija na nivoju republike sprejela ukrepe, s čimer se je število štipendistov tudi v občini zmanjšalo.

Glede na nove kriterije za podelitev štipendij iz združenih sredstev je skupna komisija v občini v novem šolskem letu 1976/77 podelila le 36 štipendij iz združenih sredstev in 12 razlik

med kadrovsko štipendijo in štipendijo iz združenih sredstev. Tako bo podeljeno sedaj v Hrastniku za šolsko leto 1976/77:

— 83 štipendij za šolanje na srednjih šolah,

— 20 štipendij za šolanje na višjih in visokih šolah,

— 15 razlik med kadrovsko štipendijo in štipendijo iz združenih sredstev za šolanje na srednjih šolah,

— 15 razlik na višjih in visokih šolah.

Dohodki so bili planirani v višini 2.324.998 din. Realizacije priliva sredstev je bilo 1.881.857,14 din ali 80,9. Iz podatkov je razvidno, da so delovne in druge organizacije vplačale 66,9 % ali za 521.584,05 din manj, kot je bilo planirano. Pojavljali so se problemi glede izplačevanja štipendij že konec meseca junija 1976. Zato je tedaj skupna komisija za štipendiranje na ravni republike sprejela nekatere sklepe, da se ukine štipendija tistim, ki prejema štipendijo do 500 din, razen prejemnikov kadrovskih štipendij. Na osnovi tega je v Hrastniku izgubilo štipendijo 35 štipendistov. Najbolj kritičen je bil sklep, ki določa za prednostne smeri šolanja cenzus 2.000 din, za neprednostne pa 1.000 din. Po izvršitvi tega sklepa so z novim šolskim letom 1976/77 odpadli 103 štipendisti.

Ob zaključku razprave o vsej problematiki se je ugotovilo, da

sta skupna komisija in njen izvršni odbor v letu 1976 poslovala v skladu z določili samoupravnega sporazuma.

Svoje obveznosti do štipendistov sta v letu 1976 v celoti poravnala.

Tudi delovne organizacije v Hrastniku so v zadnjih mesecih bolj redno vplačevale sredstva, ki so določena s samoupravnim sporazumom.

To je le kratka informacija, ki prikazuje le nekaj problemov štipendiranja v letu 1975/76. Potrjen je bil finančni načrt za leto 1977, ki predvideva 1.759.743 din

dohodkov in tudi ravno toliko izdatkov.

Mesečno se predvideva izplačilo štipendij v znesku od 10 do 11 milijonov starih dinarjev.

Skupna komisija je sprejela tudi zaključek, da se v mesecu maju skliče sestanek vseh štipendistov, s katerim se bo obravnavala celotna štipendijska politika in drugi problemi, ki so vezani na naloge štipendistov.

Skupna komisija in izvršni odbor sta skoraj v celoti izvršila naloge, ki so določene v samoupravnem sporazumu podpisnic sporazuma.

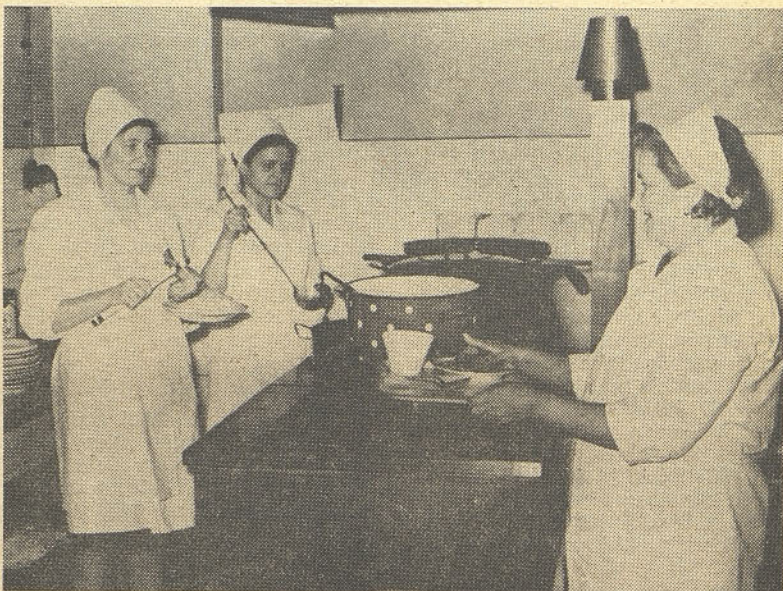
Rigo

Obsojanja vredno

S pričujočim člankom želimo obvestiti vse člane kolektiva o nekulturnem, predvsem pa za nas nečloveškem ponašanju nekaterih članov našega kolektiva v obratu družbene prehrane — v menzi TKI.

Šanje, ki ni v skladu z notranjimi normami, vsako nasilje in razbijanje bo imelo za posledico odvzem pravice koriščenja uslug v menzi TKI.

Resnično si ne moremo dovoliti, da bi posamezniki ustrahovali

Ob pravem času in okusno

Vse pogostejše prihaja do brutalnih in nasilnih izpadov — preprirov, razgrajanja, razbijanja ne naše, ampak imovine, katera je last delavcev TKI. Nihče nima pravice uničevati družbeno lastnino, predvsem pa ne, če je to last delavcev drugega podjetja. V takih primerih gre za kazenski pregon in so imeli doslej srečo, saj so se izognili kazenskemu postopku.

Uporabnike obrata družbene prehrane v prostorih TKI po naših delavcih je bila pač dobra volja TKI, ko so imeli polno razumevanja za naše težave ob rušenju lastnega obrata družbene prehrane.

Opozarjamo člane našega kolektiva, ki se hranijo v menzi TKI, da opuste pravico urejevanja zadev znotraj tega obrata, za reševanje sporov je pristojen tovariš Majes Leopold — upravnik tega obrata. Tudi v tej delovni skupnosti imajo samoupravne organe, ki skrbijo za urejena medsebojna razmerja in disciplino. Vsako obna-

osebje in druge abonente ter uničevali lastnino drugih. Mislimo, da je skrajni čas, da se samovoljne odstranijo iz naše sredine.

DOPISUJTE

V NAŠ LIST

IZ LETNEGA NAČRTA DELA OO TOZD IV

(ORODJARNA S STRUGARSKO CIZELERSKO DELAVNICO)

Nedvomno prihajamo v obdobje in čas, ko bo potrebno uresničevati delo sindikata, ki je bilo postavljeno v okvirni letni plan dela za leto 1977. Vse naloge, ki smo si jih zastavili, so bile osredotočene na več področij. Morali smo poiskati nova pota dela zaradi tega, da ne bi prihajali iz leta v leto z istimi programi dela in da hkrati razbijemo monotono delovanje, ki več ne sodi v današnje okvire.

Zavedajoč se težav, ki bi nastale v tem razgibanem delu, smo vseeno prevzeli odgovornost, da to brezhibno izpeljemo. Za kaj gre?

Gre za več stvari hkrati, da pa bi lahko vse to izpeljali, so nam vsekakor potrebna materialna sredstva. Brez teh seveda ne gre. Tako organizira OOS — TOZD IV »ZABAVNI VEČER ORODJARJEV«, ki bo 30. aprila 1977 v novi poslovni stavbi, Trg F. Kozarja 7, Hrastnik. Hkrati v počastitev dneva OF slovenskega naroda in delavskega praznika 1. maja.

Takoj za tem preidemo še na bolj zahtevno delo, to je športno srečanje, ki ga nameravamo organizacijsko speljati, tako da povabimo še ostale TOZD in to TOZD I, TOZD II, TOZD V ter zunanje organizacije, to je sindikat TKI Hrastnik in pa OOS Sijaj Hrastnik. Za tako sodelovanje

smo se odločili predvsem zaradi tega, da prebijemo bariere, ki so bile več ali manj prisotne.

Tu smo se predvsem želeli zblížati in mislim, da člani IO OOS TOZD IV ravna povsem pravilno in v skladu s pravili medsebojnega sodelovanja.

V čem bomo tekmovali?

Seveda športno področje: kegljanje, mali nogomet, namizni tenis, streljanje in pikado. Ta športna tekmovanja naj bi bila vsako leto v počastitev tragično preminulih sodelavcev: Vilija Vovčka in Srečka Krežeta.

IO OOS TOZD 4 zato želi za res iskreno sodelovanje vseh povabljenih in naj ne bi bilo nikogar, ki se našim željam in naporom ne bi odzval. Vabila z biltenom bodo prejeli vsi vabljeni pravočasno. Tekmovanje bo predvidoma v maju mesecu, končano pa sredi junija, se pravi pred letnimi dopusti.

To naj bi bil kratek prikaz dela IO OOS TOZD 4 za dobo april — junij. S tem pa seveda še zdaleč ni vse končano. Do kraja naše mandatne dobe, ki nam letos poteče, je še precej dela pred nami.

O tekočem delu in pa rezultatih tekmovanj vas bomo, dragi bralci našega lista, pravočasno obvestili.

Edo Volfand

MISEL OB LETNEM POROČILU

Namen pričujočega članka ni posredovati poslovno poročilo samoupravne enote za gospodarjenje s stanovanjskim skladom za leto 1976 pri Samoupravni stanovanjski skupnosti Hrastnik, temveč predstaviti naše podjetje v tej skupnosti v primerjavi s še nekaterimi podjetji v naši občini in ne nazadnje tudi odnos uporabnikov, to je predvsem delavcev našega podjetja, ki koristijo pravico do uporabe stanovanj.

Naloga te enote v okviru stanovanjske skupnosti je, da skrbi za upravljanje in gospodarjenje z že obstoječim stanovanjskim skladom v družbeni lastnini ter za enostavno reprodukcijo (obnovo) tega sklada. V ta namen pa so ji zagotovljena finančna sredstva od stanarin in najemnin uporabni-

kov stanovanj, kakor tudi od ostalih dohodkov.

V finančni sklad te enote se je zbralo v letu 1976 od stanarin okrog 384 starih milijonov, od najemnin pa okrog 27 starih milijonov oziroma skupaj z ostalimi dohodki skupaj 427 starih milijonov dinarjev. S temi sredstvi ima enota dolžnost, da vrši investicijska vzdrževanja, tekoče vzdrževanje in revitalizacijo.

Od najemnin pa prav tako odpadejo izdatki v istih postavkah. Izdatki od stanarin, najemnin in ostalih dohodkov so se rabili po elementih, ki jih določa zakon o stanarinah in drugi predpisi. Največja poraba sredstev je bila namenjena investicijskemu vzdrževanju. S sredstvi investicijskih vzdrževanj so bila opravljena naslednja dela:

- prekrivanje streh,
- zamenjava žlebov in cevi,
- pleskanje žlebov, oken, vrat in balkonov,
- zamenjava oken in vrat,
- zamenjava tal, obnova dimnikov, WC in kleti.

Poleg tega so bila opravljena še nepredvidena dela v vrednosti skoraj 44 starih milijonov din; v 153 primerih so bila zajeta dela:

jenih po delavcih v našem podjetju.

Vsa stanovanja so skoraj zasedena po naših delavcih, vendar je odnos tako do stanovanj kot do posameznih hiš in njenih okolic vse prej kot v ponos kot občanom, še manj pa kot članom naše delovne skupnosti. Mislim, da hišni sveti v večini primerov ne odigrajo svoje vloge, preveč so oddaljeni tako od stanovanjskega podjetja kot od podjetja, ki je lastnik stanovanj. Mislim, da bi morali samoupravni organi podjetja, predvsem pa OO sindikata, biti

MIHA MARINKO S TOVARNIŠKIMI NOVINARJI NA ČEBINAH

V organizaciji republiških sindikatov in aktiva novinarjev glasil v združenem delu so se minuli četrtek, 24. marca, na Čebinah zbrali novinarji glasil v združenem delu iz vse Slovenije. Pred tem so obiskali revirski muzej v Trbovljah, na Čebinah pred Barličevo hišo, kjer so pred štirimi desetletji ustanovili slovensko komunistično partijo, pa so se srečali z revolucionarjem, narodnim herojem Mihom Marinkom.

Na srečanje je prišlo kar 74 tovarniških novinarjev, izjemno priložnost za pogovor z Mihom Marinkom pa so izkoristili tudi novinarji vseh večjih slovenskih glasil in dopisniki nekaterih drugih jugoslovanskih časnikov v naši republiki. Kolono vozil, ki se je tisti dan vila iz Trbovelj na Čebine, je prekosila edino kolono, ki se je po novi, asfaltirani poti na Čebine vila 16. aprila na o-srednjo proslavo ob 40. jubileju ustanovitve KPS.

V prisrčnem in iskrenem pogovoru, ki se je razvil med tovarišem Marinkom in tovarniškimi novinarji so le-ti izvedeli za vrsto dragocenih podrobnosti, ki jih

zgodovinarji nimajo zapisanih: za tople človeške podrobnosti, ki tudi zgodovinske dogodke naredijo blizke in človeško drage. To pa zmore le živo pričevanje neposrednega udeleženca. Mnogi so dragega gosta prosili, da za njihov list pove še kaj posebej in bralcem posreduje svoje napisane pozdrave, kar je tovariš Marinko rad storil.

Pa še nekaj je pokazalo srečanje na Čebinah: tovarniška glasila prestopajo tovarniške okvire, saj je nemogoče obiti dogajanje v širši družbeni skupnosti in človekovo doživljanje sveta deliti na dopoldne v tovarni in popoldne doma. Čebine, ta lepi in dragoceni kraj iz naše revolucionarne polpreteklosti, ki s svojim zgodovinskim izročilom sega v sedanost, so bile prvo takšno organizirano srečanje urednikov tovarniških glasil. Vsi, tudi ugledni gost Miha Marinko, pa so obljubili, da na takšna in podobna srečanja še pridejo!

PRIŠRČNO, ISKRENO, BOGATO je bilo to pričevanje.

Po internih informacijah republiškega sindikata Slovenije.

PRIUČEVANJE V TOZD I

ročna in polavtomatska predelava steklene mase

Zaradi potreb po nekaterih izdelkih in novih kadrih se je vod-

Bodoči steklarji pri pouku

stvo TOZD I. odločilo, da priučuje delavce ob delu. Bodoči steklarji se uče ob prostih sobotah. Pod nadzorstvom in strokovnim vodstvom starejših brigadirjev se uči sedaj 12 fantov.

Tovrstno izobraževanje bo moralo postati bolj prisotno v posameznih TOZD, predvsem pa v proizvodnih obratih in za tista delovna mesta, kjer je večja fluktuacija; predvsem pa bo treba skrbeti za pravilni izbor pri takem poučevanju, istočasno pa bo potrebno tudi več načrtnosti za pridobitev dodatnih znanj pri vsakem napredovanju in za delavce na tistih delovnih mestih, kjer se uvaja nova tehnologija.

- obnova greznic in kanalizacij, obnova elektro instalacij,
- popravilo vodovodov,
- obnova stanovanja naše delavke, katerega je v l. 1976 uničil požar.

Skupaj v teh primerih 204 milijonov starih din.

Hišni sveti so iz sredstev za tekoča vzdrževanja porabili 18 milijonov starih din in za obratovanje stanovanjskih hiš, ki so izven stanarine, zbirajo pa se iz prispevka stanovalcev na m² stanovanjske površine v višini 41,5 milijonov starih din.

Znano je, da zaposleni plačujejo precej 6%, sedaj pa 9% od osebnih dohodkov. Zanimivo je, s kakšnimi sredstvi, oziroma stanovanjskim fondom upravljamo preko delegatov v tej skupnosti. Ta samoupravna enota upravlja s 53 našimi hišami, v katerih je 470 stanovanj z 19.223 m² površine, v skupni vrednosti 2.538 milijonov starih din. Poleg našega podjetja predstavlja še večji stanovanjski fond rudnik Hrastnik, za nami pa sledijo TKI in skupščine občine Hrastnik.

Novejše stanovanjske hiše so grajene iz namenskih sredstev, ki se združujejo v SSS Hrastnik, starejše pa iz skladov podjetja, vendar še vedno iz sredstev, ustvar-

Takih in še slabših primerov ni malo

skupaj in s KO SZDL kadrovati in zahtevati obračun dela in poslovanja od tistih hišnih svetov, kjer je stanujočih več kot polovico naših delavcev. To je naša last in smo dolžni drugače skrbeti za to svojo lastnino, kot doslej.

Obtožuje nas

V prihodnji številki pa nekaj o posameznih samovoljnih vselitvah, katerim smo priča v zadnjem času.

Alojz Janežič

USTVARJAJMO MIR ZA VSE LJUDI

TEDEN RDEČEGA KRIŽA od 7. do 14. maja

Rdeči križ Jugoslavije bo kot iniciator in organizator prve svetovne konference Rdečega križa o miru in kot najdoslednejši pobudnik miru, ohranitve miru v svetu, koristil ta teden Rdečega križa za seznanjanje članstva RK, občanov in delovnih ljudi v prizadevanjih RKJ in RKS v boju za mir, za sodelovanje, vzajemno razumevanje in prijateljske odnose med vsemi narodi sveta.

Pospesimo uveljavljanje pridobitev nove ustave, da bi se kar najpopolneje razvilo samoupravljanje v delegatskem sistemu.

To leto daje Rdeči križ Jugoslavije v svojem programu posebno mesto največjemu in najdoslednejšemu borcu za mir v sodobnem in tem nemirnem svetu, tov. Josipu Brozu Titu, njegovemu 85. rojstnem dnevu in 40. obletnici prevzema vodstva KPJ.

Tudi v tem letu bo ta organizacija usmerila svojo dejavnost v prosvetljevanje v KS, na povečanje števila krvodajalcev, na motiviranje občanov in delovnih ljudi za prostovoljno aktivnost na področju razvijanja solidarnosti in človečnosti, posebno v skrbi za osamele starejše ljudi, na pomoč družinam in v akcije solidarnosti.

Rdeči križ Hrastnik bo tudi usmeril svojo dejavnost na prosvetljevanje v krajevnih skupnostih, v šoli, na sprejem novih članov in podmladkarjev, na usta-

novitev aktivov krvodajalcev v TOZD, na prostovoljne akcije v okviru leta »varstva okolja« itd.

Ob tem tednu se bo RK Hrastnik pridružil naporom naše ZKJ in tov. Tita v okviru JRK za uveljavitev na mednarodnem področju.

Rdeči križ ima v SFRJ 4.800.000 članov, v Sloveniji 502.800 članov.

8. maj se praznuje kot mednarodni dan Rdečega križa v spomin na ustanovitelja te organizacije, švicarja Henrija Dunanta. Na ta dan je bil rojen ta humanist in daljnovidec potreb po odpravljanju zla, predvsem v vojnem času. Impozanten je podatek, da je v tej organizaciji združenih s tremi različnimi simboli in istimi cilji 117 držav z nad 230 milijoni članov, tako da je vsak 12. prebivalec tega planeta član Rdečega križa, rdečega polmesečca, rdečega leva s soncem.

8. maj — mednarodni dan Rdečega križa.

Želeli smo vam predstaviti to staro mednarodno organizacijo, ki s svojim organiziranim delom nenehno deluje tam, kjer so pogoji dela najtežji, nevarni, se pravi tam, kjer so ljudje te pomoči najbolj potrebni. Malokatera svetovna organizacija je doslej opravičila svoj obstoj tako prepričljivo s svojim delom kot prav Rdeči križ.

JANEŽIČ

8. MAJ - SVETOVNI DAN ZDRAVJA

Svetovni dan zdravja, ki ga leto praznujemo 8. tega meseca, to je na obletnico, ko je pričela veljati ustanovna listina svetovne zdravstvene organizacije, je posvečena cepljenju otrok z geslom »cepi in zavaruj svojega otroka« oziroma kot smo geslo prevedli pri nas »cepljenje — osnovno varstvo otrok«.

Brezskrbna igra

To napotilo svetovni javnosti je zdravstvena organizacija namenila varstvu otrok vsega sveta, še posebej v manj razvitih območjih. Tam pomeni cepljenje otrok enega osnovnih izhodišč in pogoj za izboljšanje njihovega zdravstvenega varstva.

V nekaj nadaljevanjih bomo poskušali poleg gesla letošnjega leta objaviti nekaj prispevkov po vprašanjih, ki so še vedno odprta in se tičejo varstva naših najmlajših, predšolskih in šolskih otrok, sem štejemo zlasti skrb za zdravje otrok, v vzgojno varstvenih zavodih, v sodobni šoli, v luči sodobnega varstva učencev, vzroke in preprečevanje otroških nezgod, vloge prehrane v preprečevanju nalezljivih bolezni, za katere še ni pravega varstva — in drugo.

Generalni direktor svetovne zdravstvene organizacije je ob letošnjem svetovnem dnevu zdravja poslal naslednjo poslanico:

Naravnost tragično je, da cepljenje, to najučinkovitejše sredstvo proti nalezljivim boleznim, še danes ne zajame vseh otrok na svetu. Res so v zadnjih 50 letih po mnogih deželah prav s cepljenjem uspešno zajezili davico, oslovski kašelj, otroško paralizo in ošpice, tetanus ter nekatere oblike tuberkuloze pri otrocih pa skrčili na najmanjšo mero, vendarle moramo računati, da celo v »razvitem svetu«, v katerem se vsako leto rodi vsaj 80 milijonov otrok, niso vsi otroci deležni zaščite, ki jim jo zagotavlja cepljenje. Za tako stanje je seveda več razlogov, ki pa so glede na različnost posameznih dežel kaj različni. Naj omenim le nekatere:

— javnost in zdravstvene službe premalo cenijo prizadevanja za ohranitev zdravja in življenja, ki jih ogrožajo nalezljive bolezni, prav tako dovolj ne upoštevajo možnosti, ki jim jih v boju za zdravljenje otrok ponuja cepljenje;

— zdravstvena služba je pre malo povezana z materami, da bi lahko za vse otroke in ob pravem času zagotovila ustrezno cepljenje;

— nacionalni programi za preventivno cepljenje otrok zahtevajo od načrtovalcev in izvajalcev

veliko znanja in izkušenj v načrtovanju, realizaciji in sprotnem nadzoru, prav tega pa mnoge zdravstvene službe ne obvladajo v zadostni meri;

— cepivo, s katerim lahko zaščitimo enega otroka za vse življenje, stane vsega komaj 2 dolarja (manj kot 40 din), in vendar bi tudi ta izdelek v mnogih deželah zahteval ali celo presegel sredstva, ki so v nacionalnem proračunu predvidena za celotno zdravstveno službo.

Kljub tem ugotovitvam pa seveda nismo brez moči in možnosti. Zagotovo lahko takoj izboljšamo sisteme zdravstvenega varstva in imunizacijo otrok zagotovimo v turnskih službah za varstvo mater in otrok, ki so organizirane po večini dežel. Ob tem pa je treba upoštevati tudi dejstvo, da mnogi problemi, ki jih srečujemo ob prizadevanjih za imunizacijo otrok, niso problemi, zdravstvene službe. Postavim: zavestno sodelovanje prebivalstva v akcijah, zbiranje denarnih sredstev in krepitev osnovnih zdravstvenih služb, vse troje je naloga celotne družbe in posameznika.

Zdrava mladost

Uresničitev teh nalog pa je izredno dragocena pomoč zdravstveni službi, z nekaj dobre volje in osebne zavzetosti vsakega posameznika pa prav gotovo tudi izvedljiva.

Svetovna zdravstvena organizacija in UNICEF (Sklad Združenih narodov za pomoč otrokom) — katerega aktivno pomoč še posebej cenimo — menita, da je preprečevanje nalezljivih bolezni s cepljenjem prvi pogoj za vsak socialni in ekonomski napredek. Ko bomo otrokom vsega sveta zagotovili pravočasno imunizacijo, bomo naredili pomemben korak k napredku kateregakoli naroda in ljudstva.

Delavec naj postane odločujoči faktor, ki razpolaga s sredstvi svojega dela ob pravicah in dolžnostih, ki jih prinaša novi zakon o združenem delu.

Utrjujmo bratstvo in enotnost naših narodov in narodnosti.

SPORED FILMOV ZA MAJ

KINO DELAVSKI DOM HRASTNIK

30. 4.— 2. 5. Zakaj ležiš — reci kaj	angl. komedija
4. 5.— 5. 5. Kam s truplom	franc. kriminalka
7. 5.— 9. 5. Močnejši od strahu	franc. kriminalka
7. 5.— 9. 5. Razjezil se bom	franc. komedija
11. 5.—12. 5. Bedrama ljubezen moja	turška drama
11. 5.—12. 5. Lenny	angl. drama
Fest 77!
14. 5.—16. 5. Ljubimci gospe Fani	angl. komedija
Fest 77!
18. 5.—19. 5. Velika parada Hollywooda	amer. komedija
20. 5.—21. 5. Vdovstvo Karoline Žašler	slov. drama
22. 5.—23. 5. Holandska zveza	franc. kriminalka
25. 5.—26. 5. Naivko	jug. komedija
28. 5.—30. 5. Stražarji gradu	amer. vojni

KINO SVOBODA DOL PRI HRASTNIKU

7. 5.— 8. 5. Nočni portir	amer. drama
14. 5.—15. 5. Ljubim Lusi	amer. glasbeni
21. 5.—22. 5. Akcija za atentat	amer. kriminalka
28. 5.—29. 5. Proča sedla	amer. vestern

POGOVARJALI SMO SE...

ALOJZ ŠANTEJ — normirec v TOZD 1

Pred nami je največji delavski praznik 1. maj. Koga predstaviti, koga izbrati za sogovornika. Prav gotovo enega tistih, ki bo o borbi delavskega razreda za svoje osnovne pravice vedel povedati kaj več od nas mlajših. Dostikrat slišimo zlasti od starejših, da se predvsem mlajši ne zavedajo pomembnosti tega dne. Da ga praznujemo mogoče manj slovesno kot pred leti, je tudi res. Ne poznamo več prvomajskih parad, nastopov, akademij, vsaj v Hrastniku ne. Zakaj tako? Odgovora na to vprašanje tokrat ne bomo iskali. Pač pa bi vam v razgovoru s tovarišem Alojzom Šantejem, rad vsaj na trenutke priklical v spomin razmere izpred vojnih dni, kot tudi v prvih letih delavskega samoupravljanja. Tovariš Šantej je bil eden prvih sindikalistov v našem podjetju. Zlasti aktiven je bil v razdobju 50—60 let. Za svoje delo je pred dvema letoma prejel srebrni znak sindikata. Sicer pa naj se vam predstavi sam.

Rodil sem se 24. maja 1921 v Polani pri Jurkloštru. Po I. svetovni vojni se je oče zaposlil v kemični tovarni, tako da smo se preselili v Hrastnik. Tu sem končal osnovno šolo in se konec leta 1936 zaposlil v steklarni. Začel sem kot odnosalec. Napredoval sem v krogličarja, pa v pomočnika. Največ sem delal kot pomočnik RS skupine. Preden sem začel delati kot normirec, pa sem bil namestnik brigadirja.

Poglejte, bliža se 1. maj — mednarodni praznik dela. Zanj je bilo treba leta in leta borbe tako z kapitalistom kot drugimi nazadnjaškimi silami. Nam lahko poveste, kako ste 1. maj doživljali vi osebno pred leti, kakšno razpoloženje je vladalo takrat?

Spomini na 1. maj me vežejo še tja v šolska leta. Spominjam se, da je bil takrat razred skoraj v popolnosti prazen. Seveda smo za ta »neupravičen« izostanek naslednji dan prejeli opomine. Seveda takrat to ni bil državni praznik, še manj plačan dan. Vendar pa so ga že takrat delavci v svojih kolektivnih pogodbah uveljavljali kot prost dan. Verjetno je takrat vsakdo zjutraj prvo pogledal, na kateri težko dostopni skali ali drevesu visi rdeča zastava. Kdo jih je izobesil seveda takrat nismo vedeli, ker »krivcu« zagotovo ne bi ušel zapor. V skupinah smo odhajali na Jurja, danes Gore, kar je bila že od nekdaj priljubljena izletniška točka prebivalcev spodnjega dela Hrastnika. Tam je vsak po svoje proslavljajal 1. maj. Sam takrat še nisem vedel, zakaj je ravno 1. maj delavski praznik in verjetno tudi nisem bil edini.

Da so pri vseh teh izletih na Jurja v predvojni Jugoslaviji sodelovali tudi žandarji z nasajeni mi bajoneti na puškah, verjetno ni treba posebej razlagati. Čisto nekaj drugega pa je bilo po vojni. Budnica, povorke, slavnostni govori, na predvečer kresovi, pa dva plačana dneva. Pa saj to je že znano vsakemu, ne vem pa, če vsakdo ve, zakaj ga praznujemo.

Najin pogovor naj bi bil namenjen zlasti vašemu delu v sindikatu. Kdaj ste pravzaprav začeli aktivno delati in v kakšnih razmerah?

Zakaj sem postal sindikalni aktivist je težko odgovoriti. Bil sem pač eden izmed mnogih mladih, ki smo si želeli več kot smo imeli, več pravic, sigurno delo. Kajti vedeti je treba, da pred vojno v steklarni mladi (temu pravimo danes pomožna delovna sila) niso bili nikoli sigurni ali bodo imeli jutri delo ali ne. Ni bilo kadrovske službe, ki bi sprejemala na delo ali pa odpuščala. To je bilo delo takratnega oddelkovodje. Če se je katera izmed peči ugasnila, je pač ostalo odvečno število odnosačev brez dela. Včasih so bile družine številnejše, mnogi očeti brezposelni, ali pa so delali samo 3—4 šhte na teden. Zato se nihče ni igral s kruhom. Zaradi tega tudi ni bilo neupravičenih izostankov, bolniška le v skrajnem primeru, dopusta pa sploh ne.

Ponosni smo, ko praznujemo naš praznik v svobodni Titovi Jugoslaviji.

Maló na boljšem so bili tisti, ki so delali v brigadnem sestavu in še to po letu 1935, ko so mladinci pod vodstvom SKOJ organizirali uspešen štrajk. Med drugim so dosegli tudi dopust do 3 dni za mlajše pomočnike, krogličarje in izpihalce. Tudi odpuščali jih niso več, pač pa so delale po 4 brigade na enem delovišču. Torej 4 dni na teden, nočna izmena pa 5. Imeli smo delavsko strokovno zvezo, v kateri pa je bilo glede na število zaposlenih zelo malo organiziranih delavcev. Še tisti, ki so bili, so bili po večini steklarji. Sam sem postal član te organizacije v aprilu 1940, vendar je bila organizacija konec istega leta razpuščena. Vse to pa me je privedlo do tega, da sem sam pričel razmišljati o tem, kaj je prav in kaj ni prav. Začel sem se udeleževati raznih predavanj (seveda ne v takšni obliki kot so danes), shodov. Tu in tam sem kaj slišal od starejših, vendar moram reči, da vsega nisem dojemal. Mnoge stvari so mi postale jasne šele po več letih.

Kako sem postal sindikalni aktivist je pa že lažje odgovoriti. Leta 1949 sem bil izvoljen za predsednika sindikalnega pododbora v notranjem obratu.

Ste bili prvi predsednik?

Ne vem, se ne spominjam točno. Vem pa, da vsi izgovori, češ, da sem še premlad in neizkušen niso nič zalegli. »Vsi ti bomo pomagali«, so zatrjevali. In tako se je začelo. Vodstvo sej, obvezno vsak petek masovni sestanek, agitacije za to akcijo, udarniško delo in še in še. Pa kaj bi našteval, saj te stvari so že splošno znane. Res pa je, da pri tem delu nisem bil osamljen. Čutili je bilo moč in pomoč partije. Tudi drugi funkcionarji, tako sindikalni kot mladinski so svojo vlogo v popolnosti odigrali. Dodati pa moram, da so

člani kolektiva z velikim razumevanjem sprejemali in opravljali zadane naloge.

Katero leto je bilo po vašem prelomno ali kako drugače pomembno za delavski razred?

Najpomembnejše za celotni delavski razred je bilo prav gotovo leto 1950. Pod geslom »TOVARNE DELAVCEM«, so bili izvoljeni prvi delavski sveti. V steklarni je bil prvi izvoljen že v januarju, ki pa je imel le posvetovalni značaj. Bil je pravzaprav predhodnik delavskemu svetu, izvoljenemu v avgustu istega leta, ki je že konec meseca prevzel tovarno v upravljanje. S tem pa se je pravzaprav pričelo tudi novo obdobje sindikalnega dela. Prej mezdnó mislečega delavca je bilo treba spremeniti v samoupravljalca.

To pa ni bilo mogoče čez noč, niti brez težav. Poglobiti se je bilo treba v reševanje raznih gospodarskih težav in jih tudi reševati. Vsi takšni problemi so se obravnavali na sejah sindikalnih podružnic ter redno obveščalo ves kolektiv. Seje so se vršile neprekinjeno vsak četrtek in lahko samo rečem, da nesklepnosti nismo poznali. Delo se je še naprej nadaljevalo s ciljem za čim boljše proizvodnjo.

Zanemarjale se niso tudi druge stvari kot na primer preskrba, tarifna vprašanja in drugo, za kar so bili zadolženi posamezni odborniki. Na sindikatu so se izdajale tudi »objave« za potovanje na dopust s 75-odstotnim popustom, ki so veljale samo s predložitvijo sindikalne legitimacije z najmanj 11-mesečnim delovnim stažem.

Zato so se morale redno vsak mesec lepiti markice v legitimacije. Vsak novo sprejeti v delovno razmerje je tudi na sindikatu podpisal pristopno izjavo, na podlagi katere je bil sprejet v članstvo sindikata.

Pomembno za kolektiv in če lahko tako rečem, zrelostni izpit, je bil prvi tarifni pravilnik. Ni šlo brez težav, kakor tudi ne pri izdelavi kasnejših. Naj ti povem še, da smo vodili evidenco udarnikov in organizirali njih proglasitev. Naj povem še to, česar mlajši člani kolektiva verjetno ne vedo. V steklarni imajo v tajni lasti predhodno sindikalno zastavo, katero smo prejeli od Zveze sindikatov Jugoslavije — Centralni odbor za kemijsko industrijo, kot priznanje in nagrado za vestno in dobro opravljanje proizvodnih nalog. Ta pa je samo dokaz, da je bil kolektiv strokovno in politično sposoben voditi najtežje naloge pri obnovi svoje domovine.

Zdaj, ko ste nam povedali v kakšni obliki je potekalo delo sindikata v prvih letih samoupravljanja, pa nam prosim še povejte kako, oziroma v kateri smeri so bili uprti osnovni napor sindikata pred vojno.

Ja. Prvo organizacijo je zaslediti v steklarni že leta 1906. Ta se je med ostalimi borila zlasti za 8-urni delovni dan. V letu 1909 ji je uspelo, da je takratni lastnik tovarne znižal delovni dan z 12 na 10 ur. Vendar borba za 8-urni delavnik se je nadaljevala.

Organizacija je uspela izboriti 8-urni delovni dan šele v letu 1913.

Povsem na dlani je, da to ni bil končni cilj organizacije. Pokojnin in drugih ugodnosti, katere uživamo danes, niso poznali, zato je razumljivo, da se je borba med delavci in kapitalistom v naslednjih letih odvijala predvsem v tej smeri. Znali so ceniti vsako pridobitev, saj so si jo morali izboriti z nenehnimi borbami in štrajki. To je na kratko povedano glavno, za kar so se sindikati borili v predvojni Jugoslaviji.

Utrujmo samoupravo v združenem delu, kjer ustvarjamo, in v krajevni skupnosti, kjer živimo.

Danes je seveda precej drugače. Zanima me, kako gledate na delo sindikata danes, ko niste več tako aktivni kot pred leti?

Marsikaj se je z leti spremenilo, toda vloga sindikalne organizacije se ne bi smela, ker cilji (produktivnost) so ostali isti. Ali so ti cilji v celoti doseženi, ne bi mogel trditi. Da pa organizacija, v kateri se zgodi, da so seje nesklepčne, da celo občni zbori, potem pomeni, da tu ni vse v redu. Ne morem objektivno ocenjevati delo sindikata, ker že nekaj let v njem ne sodelujemo aktivno. Vendar menim, da imajo današnji funkcionarji precej težav, katerih pa brez podpore članstva ne morejo uspešno reševati. Nova Ustava, Zakon o združenem delu in še kaj, prinašajo toliko novega, da je vsem le težko slediti. Menim pa, da če delavec do potankosti pozna svoje pravice, bi ravno tako moral poznati svoje dolžnosti. Vidim pa, da tudi druge organizacije niso dosti na boljšem.

Vaš odgovor mi sam od sebe vsiljuje naslednje vprašanje; kako ocenjujete svoje delovno mesto in pa vlogo sindikata katero ima pri tem?

Težko je ocenjevati svoje delovno mesto, na katerem delam že od 1961 dalje, posebno težko pa še, če delam prav in vedno pravilno. Vem le to, da ima palica 2 konec. Neki pregovor pravi: »ne moraš biti pošten, če nisi človeški«. Ampak to se mi včasih še kako maščuje. Že prej sem odgovoril, da smo imeli pri sindikatu komisijo za tarifna vprašanja. Ta ni obravnavala samo osebne dohodke, temveč tudi norme, katere je potrjevala. Kasneje je norme na predlog službe (normirca) potrjeval UO delavskega sveta. Od leta 1962 dalje pa je bilo vse preručeno normircu. V letu 1964 je bila od strani delavskega sveta sicer imenovana komisija za norme, ki pa se je sestala samo dvakrat. Je pač tako, da pri takšnem delu padajo (komisije) padajo razno razni očitki in posamezne krepke, se tudi na komisijo nisem mogel več obračati in si pomagati. To pa je že skoraj tudi odgovor na vprašanje kakšno vlogo (odnos) ima sindikat pri mojem delu.

Če človek gleda takole s strani, laično, dobi občutek, da le ni vse urejeno tako, kot je želeli. Vprašanje produktivnosti si vsak tolmači po svoje.

(Nadaljevanje na 8. strani)

Iz dejavnosti šolskih športnih društev

Na obeh šolah v naši občini delujeta v okviru prostovoljnih dejavnosti tudi šolska športna društva: ŠSD Mladost na osnovni šoli v Hrastniku in ŠSD Boris Pust na Dolu. Društva upravljajo učenci sami, pod vodstvom svojih mentorjev — učiteljev telesne vzgoje.

Poseben poudarek je na samoupravnem organiziranosti društva, kar je zelo pomembno, saj ŠSD na ta način pripravlja in vzgaja bodoče funkcionarje v društvih in klubih, sodnike, zapisnikarje, bodoče vaditelje in trenerje. V obeh društvih redno delujejo naslednje sekcije: gimnastika — moški, ženske, košarka — moški, ženske, rokomet: moški, ženske, splošna telesna vzgoja za učence na nižji stopnji, mladi planinci, na Dolu pa tudi strelci in taborniki. V sekcije so vključeni v glavnem pionirji, ki jim predmetnik telesne vzgoje ne zadošča za zadovoljevanje njihovih gibalnih potreb, ki jih dejavnost v določeni športni panogi veseli in tisti, ki žele tekmovali ter dosegati neke športne rezultate.

Tekmovanja se odvijajo v obliki medrazrednih tekmovalj, šolskih prvenstev in občinskih prvenstev v vseh panogah, ki jih razpisuje šolski center ŠSD. Nadaljnja stopnja tekmovalj so področna in republiška prvenstva. Na teh prvenstvih ni več zastopano posamezno ŠSD, ampak se na nivoju občine sestavi občinska reprezentanca, ki sodeluje

luje v višjih tekmovanjih po izločilnem sistemu.

Ravno v času od aprila do konca šolskega leta se tekmovalna dejavnost ŠSD stopnjuje in doseže svoj višek v mesecu maju, ko se odvijajo področna in republiška prvenstva. Tako bodo v mesecu maju naslednja prvenstva: v rokometu, odbojki, atletiki, gimnastiki, plavanju, nogometu in streljanju, dočim so bila že izvedena prvenstva v košarki, namiznem tenisu in smučanju; košarkarji so bili na področnem prvenstvu Zasavja v obeh konkurencah tretji in se v nadaljnje tekmovanje niso uvrstili. V namiznem tenisu so dosegli največje uspehe, saj so dosegli 3. mesto v SR Sloveniji v konkurenci pionirk, pa tudi med posameznicami se je ena od pionirk uvrstila na 5. do 8. mesto. Tudi v smučanju so si člani ŠSD priborili mesto v področni reprezentanci, enakih in podobnih rezultatov pa se nadejajo tudi v drugih športnih panogah.

Seveda pa člani ŠSD sodelujejo tudi na drugih tekmovanjih in prireditvah (Ob žici okupirane Ljubljane, nočni tek v Radečah, TRIM akcijah), sodelovali pa bodo tudi pri sprejemu zvezne štafete in ob proslavi ob dnevu mladosti v Hrastniku in na drugih podobnih prireditvah.

Z novim šolskim letom 1977/78 pa se ŠSD že pripravljata na delo po novih smernicah telesne kulture v SR Sloveniji. Tako pripravljajo svoj tako imenovani

A program: množičnost, ki vključuje redno vadbo in rekreacijo za vse učence, še posebno pa za tiste, ki so telesno ali zdravstveno moteni, ter B program za vse učence, ki bodo na podlagi meritev sposobnosti usmerjeni v tako imenovan program koncepta vrhunskega športa.

Seveda pa se morajo najprej organizirati v takem smislu, da bodo svoj program lahko izpolnjevali, zato imajo v svojih načrtih tesno povezavo z nekaterimi telesnokulturnimi organizacijami v občini, predvsem zato, ker jim primanjkuje vaditeljske

ga kadra, svoj upravni odbor pa žele tudi organizacijsko okrepiti v glavnem s starši, ki jih bodo poskusili zainteresirati za delo in pomoč v ŠSD.

V zvezi s tem pričakujejo polno podporo s strani vodstva šole pa tudi s strani občinske izobraževalne in Telesnokulturne skupnosti Hrastnik, ki sta v ta namen že sklenili ustrezní dogovor o sofinanciranju te — za razvoj telesne kulture v občini — ene najbolj pomembnih dejavnosti.

Komisija za šolski šport pri TKS Hrastnik

Invalidski šport

Tudi v letošnjem letu je Športno društvo Invalid Hrastnik organiziralo športno tekmovanje v čast svetovnega dneva invalidov. Organizirano je bilo tekmovanje v kegljanju, šahu in streljanju.

Streljanje:

1. Steklarna Hrastnik	672
2. Rudnik Hrastnik	668
3. Invalid Hrastnik	662
4. Kemična Hrastnik	436
5. KoP Hrastnik	386

Krogov

1. Steklarna Hrastnik	672
2. Rudnik Hrastnik	668
3. Invalid Hrastnik	662
4. Kemična Hrastnik	436
5. KoP Hrastnik	386

Medsebojno srečanje invalidov

V preteklem letu je športno društvo Invalid osvajalo vse prehodne pokale.

Kegljanje:

1. Rudnik Hrastnik	608
2. Steklarna Hrastnik	507
3. Kemična Hrastnik	448
4. Invalid Hrastnik	447
5. SGP Hrastnik	441
6. Sijaj Hrastnik	428
7. KOP Hrastnik	427
8. Jutranjka Hrastnik	317

Šah:

1. DŠI Hrastnik	14
2. Kemična Hrastnik	5
3. Steklarna Hrastnik	5

Prehodni pokal v kegljanju je osvojila sindikalna ekipa Rudnika s 608 podrtimi keglji. V streljanju sindikalna ekipa Steklarne s 672 doseženimi krogi. V šahu športno društvo Invalid s 14 točkami.

Vsa tekmovanja so dobro uspešna. Rigo

ZAHVALA

Ob težki izgubi mame

MARIJE POTOČNIK

se zahvaljujem vsem sodelavkam v skladišču gotovih izdelkov DSSS za denarno pomoč, ki so jo izkazale ob izgubi mame. Prav tako se zahvaljujem bratu Blažu in svakinji Elici za vso skrb in pomoč, ki sta jo nudila mami ob zadnjih urah njenega življenja.

Marija Janžekovič
DSSS — skladišče gotovih izdelkov

Pogovarjali smo se ...

(Nadaljevanje s 7. strani)

Res je. Mairsikaj bo treba še urediti. Precej sprememb zahteva na tem področju zakon o združenem delu. Mnenja pa sem, da brez strokovne analize ne bo šlo. Vendar pa je treba že danes le dodati nekaj predvsem v odgovor tistim, ki menijo, da produktivnost še ni na željenem nivoju. Steklarski poklic je težak. Vse manj imamo kadra. Število brigad se zmanjšuje, prav tako tudi zasedba (3—2, 2—1). Živo delo je že v precejšnji meri dodobra izkoriščeno. Seveda to še ne pomeni, da je tako povsod in pri vseh artiklih. Treba je vsekakor vedeti, da na produktivnost posamezne brigade vpliva izredno veliko število raznih faktorjev, ki pa tudi niso vedno objektivni ali nasprotno subjektivni. Zdi pa se mi pomembno predvsem nekaj, da imamo premalo zavesti (posamezniki) in da vedno tudi nismo najbolj pošteno in odgovorni do svojega dela in sodelavcev.

Kar precej časa sva že porabila. Zato morda za konec le še vaše želje za prihodnost?

Želje za prihodnost? Kakšne naj bi imel?

Prevelikih menda nimam. Je že več kot 40 let, odkar sem naredil prvi siht v tej tovarni in kot vidiš sem ji tako, kot mnogi drugi ostal zvest do danes. Pustil sem v njej mladost, moč in zdravje. Lahko rečem da smo še mladi za-

tegovali pasove, da se je iz zastarele tovarne napravila boljša. Tako so delale že generacije pred nami. Z istim ciljem za boljši jutri. Verjetno bo tako kdaj pa kdaj še treba. Ampak kaj hočemo takšno je življenje. Danes ko smo v težavnem položaju upam, da v zaupanju v lastne moči, z boljšim delom, delovno disciplino in medsebojnimi odnosi, ustvarimo ponovno boljše rezultate, tako, da nam ne bo treba črnogleda gledati v prihodnost. Vidiš to so le skromne želje. Mogoče se v tem razgovoru nisem vsega dotaknil, mogoče sem ti kaj napačnega povedal ali pa premalo.

Veste Alojz, tudi sam nisem povsem prepričan, koliko ste povedali. Mislim pa, da sva v razgovoru sodelavcem vsaj delno obudila vse tisto zaradi česar pravzaprav slavimo 1. maj, imamo sindikate, samoupravljanje in vse ostale dobrine, katerih mnogi, pa tudi vi včasih, niso imeli. Toda naš družbeni razvoj še vedno traja, in prav je tako. Sicer pa uvodoma ste dejali, da greste za 1. maj vedno na Jurja (Gore). Če koga še kaj zanima, vas tudi letos najde tam, mar ne?

O to pa. Če smo zdržali včasih ob spremstvu žandarjev, bomo pa še danes. Veš, dokler me bodo nesle noge, ne bom imel neupravičenega. Sem trdno prepričan. Hvala za pogovor, pa na svidenje za 1. maja v Gorah.

J. P.

Varno delo in tehnološki proces

Varstvo pri delu je področje posebnega družbenega pomena in predstavlja tudi DO Steklarna Hrastnik zaključno celoto s sprejetjem samoupravnega sporazuma o varstvu pri delu med temeljnimi organizacijami združenega dela. Vloga predsedstva izvršnega odbora sindikata ter sindikalnih podoborov v naši DO je na ta način opravičila svoje poslanstvo, saj so delavci strokovnih služb pripravili ustrezne samoupravne akte, ki so pogoj za izvajanje varnega in zdravega dela. Aktivnost, ki jo je sindikat vložil v skupne napore pri pripravi, organiziranju in sprejemanju samoupravnih aktov o varstvu pri delu, je vsekakor pozitivna, saj so s skupnim delom za službo varstva pri delu uspeli pravočasno v zakonsko predpisanih rokih pripraviti in izdelati:

- samoupravni sporazum o varstvu pri delu,
- pravilnik o varstvu pri delu v TOZD,
- pravilnik o zaščitnih delovnih sredstvih,
- pravilnik o alkoholu in narkotičnih sredstvih.

Vsebinska zadnjega pravilnika je točno precizirala delovne odnose iz naslova prepovedi uživanja alkoholnih pijač med delom v tovarni ter odnos odgovornih oseb do delavcev v proizvodnji, kar daje osnovo za normalno opravljanje delovnih nalog brez nevarnosti za nesreče pri delu. Skupni cilj tega pravilnika je zmanjšanje nevarnosti nastanka nesreč pri delu zaradi vinjenosti na delu ter želja po večji delovni disciplini, ki zmanjšuje nevarnosti za nesreče pri delu in zdravstveno obolenje.

Tehnična opremljenost proizvodnih obratov v določeni meri odgovarja predpisanim tehničnim normativom, vendar zdravstveni pogoji dela niso povsod zadovoljivi in obstaja še za naprej potreba po sanacijskih ukrepih, ki bodo z modernizacijo posameznih faz dela ali celih področij panog tehnološkega procesa privedli do boljše delovne varnosti in končnega zmanjšanja telesnega naprežanja na nekaterih delovnih mestih v tovarni.

Glede na to, da so vsi ti ukrepi vezani s pogojem financiranja v TOZD je bil izdelan posebej sanacijski program službe varstva pri delu za ureditev zdravju škodljivih ali nevarnih delovnih mest. V tem programu so jasno opredeljene naloge in zahteve po sanacijskih ukrepih v prihodnjem obdobju.

Da je posnetek pogojev dela realnejši, je služba varstva pri delu sporazumno s pooblaščenimi osebami za varstvo pri delu po posameznih TOZD ter s sindikatom uspela v minulom letu izvesti kompletne mikroklimatske meritve za DO Steklarna Hrastnik, s čimer so doseženi realnejši pogledi na tem področju, ko se obravnavajo ekološki pogoji dela kot osnovna naloga za izboljšanje človekove sredine.

Na osnovi rezultatov meritev tudi v bodoče ostanejo odprta vprašanja, kako izboljšati delovne, predvsem pa ekološke pogoje dela v pripravi surovin — zmesarna, dalje gre za hlajenje in

izolacijo ter omejitev prašenja talilnih objektov, za skladiščne prostore gotovih izdelkov z nakladalnimi rampami, notranji transport ter končno za ureditev oljnih odpadkov in kislinjskih odlivov v tehnološkem procesu satiniranja steklenih izdelkov.

Poleg navedenega so meritve pokazale nekatere presežke za temperaturne razmere, nenormalno stopnjo ropota v avtomatski proizvodnji stekla ter določena odstopanja temperaturnih razlik glede na letni čas.

V DO Steklarna Hrastnik se izvajajo tudi redni periodični zdravniški pregledi za predpisane kategorije delavcev, prek dispanzerja Medicinske dela v Hrastniku. Na teh pregledih je bilo v letu 1976 pregledanih okrog 300 steklarjev iz TOZD I (moški, ženske) ter 400 žensk, ki delajo v nočnih izmenah. Poleg tega so pregledi zajeli tudi dolženo število delavcev iz remontnih delavnic zaradi pogoja višinskega dela, delavke, ki delajo v steklo-slikarnici, zaradi zdravju škodljive atmosfere, delavce iz mesarne in zidarske skupine, šoferje, žerjaviste itd.

Vseh zdravniško pregledanih delavcev je bilo v letu 1976 in do 1. 3. 1977 okrog 850, kar predstavlja polovico delovnega kolektiva. Ker so periodični zdravniški pregledi klasificirani ter časovno omejeni, zato različne kategorije delavcev prihajajo na vrsto po ustreznem razporedju, kot ga določajo predpisi v Ur. listu SRS št. 33/71. Vendar je treba pripomniti, da je vsako tretje leto, med katerimi je bilo tudi leto 1976, tisto obdobje ali termin, ki je najbolj obremenjen po potrebi števila pregledanih delavcev, ker vsako tretje leto pridejo na pregled vse delavke na nočnih izmenah in steklarji v TOZD I.

Za izobraževanje članov kolektiva je bilo v minulem letu organizirano testiranje iz področja varstva pri delu, kot ga zakon zahteva in določa za proizvodne, vodstvene in vodilne delavce v naši delovni organizaciji. Testiranje je opravilo 1388 proizvodnih delavcev na delovnih mestih s povečano nevarnostjo dela, med tem ko je 95 vodstvenih in vodilnih oseb z direktorjem DO na čelu šlo skozi pripravljene poldnevne seminarje in nato bilo uspešno testiranih.

V zvezi z rednimi in izrednimi letnimi pregledi v DO Steklarne Hrastnik so določeni inšpekcijski organi iz Republike ter medobčinskih služb opravili strokovne preglede po tehnični, pravni, medicinski, sanitarni delovni inšpekciji itd. Na opravljene službene preglede in nadzore navedenih organov pa ni bilo bistvenih pripomb, razen posameznih primerov, ki pa so že tako predmet sanacijskega programa delovne organizacije. Posebnost predstavljajo odločbe Republiške inšpekcije tlačnih posod, elektro energetske inšpekcije, Vodnega gospodarstva ter Republiške inšpekcije za delo. Odločba zadnje je za delovno organizacijo bistvenega pomena, saj predstavlja oceno delovnega stanja in tehnološke opremljenosti v tovarni.

Iz navedenega je mogoče zaključiti, da je organizacija varst-

va pri delu v naši tovarni v okviru samoupravnih aktov, tehničnih in zakonskih normativov, posamezne točke inšpekcijskih odločb pa so predmet sanacije in se bodo reševale v predpisanih rokih ureditve, tako kot jih predpisi zahtevajo.

Pri pregledu nesreč pri delu v tovarni ter na poti na delo in z dela je bilo ugotovljeno, da so te v rahlem upadanju, kar pogojujejo različni faktorji od uvajanja mehanizacije v tehnologijo, izobraževanja delavcev, sprejemanja in tolmačenja samoupravnih aktov za različna področja dela, boljših prometnih zvez, ki jih delavci uporabljajo na poti na delo in z dela itd.

Za ilustracijo navajamo pregled stanja primerov registriranih nezgod, ki so nastale kot posledica mehanskih, kemičnih ali

drugih vzrokov in zaradi katerih je nastopila nezmožnost za delo za določen čas, vendar niti ena registrirana nezgoda ni imela za posledico določitve invalidske kategorije ali poklicne rehabilitacije delavcev. Kljub temu pa je prisoten stalen porast števila invalidov, vendar se po strokovni analizi ugotavljajo vzroki invalidnosti ter zmanjšanje sposobnosti za delo na posledicah, ki nastajajo v najrazličnejših bolezenskih stanjih posameznikov ter končno ne manjka primerov posledic nesreč izven dela tovarne.

Samo en primer v letu 1976 pa je beležil nastop invalidske kategorije kot posledice poklicnega obolenja (lažje oblike — alergija), ki se po invalidsko pokojninskem zavarovanju enači s posledico nesreče pri delu.

Leto	Registr. štev. nesreč na delu	Od tega na poti na delo in z dela	Pogostost (register)	Resnost (register)	Število izgubljenih delovnih dni
1970	265	31	14,60 %	10,53	2759
1971	276	27	15,54 %	10,58	2920
1972	224	29	12,44 %	11,72	2625
1973	236	23	13 %	12	2832
1974	256	21	14,4 %	7	1792
1975	224	19	13,19 %	9	2016
1976	190	16	11,3 %	8	1520

Posebno poglavje problematike sindikalnega dela, službe varstva pri delu in organizatorjev proizvodnje v tovarni pa predstavlja vprašanje nočnega dela žena. Namreč nesporna je ugotovitev, da je sedanja potreba zaposlovanja ženske delovne sile na izmenškem delu (tudi nočno delo) nujna, saj število teh dosega eno četrtino vseh zaposlenih članov kolektiva in predstavlja kompleksno nalogo pri reševanju tovrstne problematike.

Torej tudi pogoji in posledice iz naslova nočnega dela delavcev so v končni meri odraz zdravstvenega stanja, zato bo tudi v bodoče ostala naloga službe varstva pri delu, da skupno s sindikalnimi delavci in organizatorji proizvodnje po fazah saniramo tovrstno problematiko v okviru sprejemljivih družbenih normativov za varno in zdravo delo.

Šurina inž. Ivan

V ČAST 40-LETNICE PRIHODA NA ČELO KPJ IN 85-LETNICI ROJSTVA TOV. TITA

Delegati krajevne konference SZDL — Hrastnik spodnji del so z močnim ploskanjem pozdravili stališče predsedstva IO OK SZDL, katerega je predlagal Alojz Janežič, da se podpre predlog o tretji dodelitvi Reda narodnega heroja tovarišu Titu ob proslavljanju 40. obletnice njegovega prihoda na krmilo KPJ in njegovega 85. rojstnega dne.

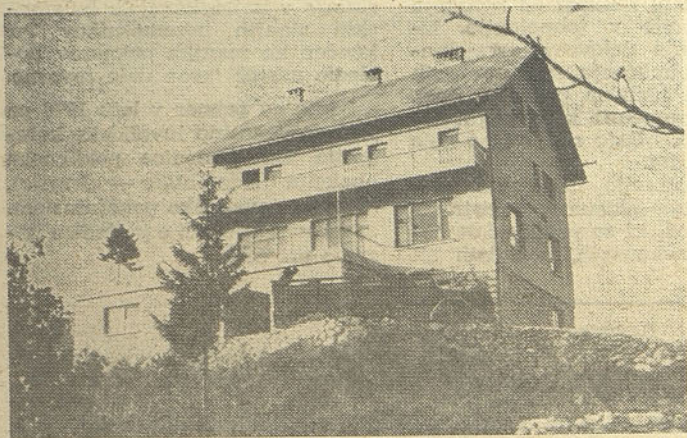
»Za boj proti razrednemu sovražniku, za boj proti okupatorjem, njihovim pomočnikom, to je domačimi izdajalci, za razvoj najbolj humanih samoupravnih odnosov, za neuvrščeno politiko, za skupno Titovo delo se pridružujemo predlogu Zvezne konference SZDL Jugoslavije, da se tovarišu Titu v njegovo dvojno čast praznovanja v tem jubilejnim letu podeli tretjič Red narodnega heroja.

To pismo je bilo poslano občinski konferenci SZDL Hrastnik.

Hrastnik, 29. 3. 1977

PLANINCI SO ZBOROVALI

V nabito polni dvorani na Dolu so se zbrali planinci iz Dola in Steklarne, da bi pregledali svoje uspehe in težave v zadnji mandatni dobi. Letošnji zbor je bil tudi jubilejni, saj se je društvo rodilo pred 25 leti prav na iniciativno steklarjev in Dolancev, ki so delali v steklarni — je poudaril v svoji uvodni besedi tovariš inž. Tušar, ki predseduje našemu planinskemu društvu.

Ponos našega društva

Uspehi v zadnji mandatni dobi so bili izredni na vseh poljih društvene dejavnosti — posebno dobro pa delujejo odseki za delo z mladimi, izletniške in pohodne skupine ter gospodarski odsek.

Občni zbor pa je moral žal ugotoviti, kljub temu, da je število članov društva naraslo na 1200, da pa je upadlo število članov med člani kolektiva naše steklarne. Kaj je temu krivo?

Ali so naši planinci aktivisti, ki so zamenjali starejše: Ota Zlindra, Ludvika Racingerja, Vilijsa Vračuna, Franca Zibreta, Šumeja, Viktorja Rackija in še nekatere, neaktivni? Le težko bi verjeli, da člani kolektiva Steklarne ne poznajo več vrednot planinske aktivnosti in ne nazadnje je tudi res, da je prav naš kolektiv dolgo nosil celotno breme društva in prelepega doma v Gorah. Sedanji društveni upravni odbor namreč zelo zanima, kaj se je zgodilo, in upamo, da bo ta članek sprožil sile, ki so planinstvu naklonjene, kot so bile pred leti, zato pričakujemo, da se bo našel kdo ali pa skupina članov našega kolektiva, ki bo na vse to odgovoril.

V informacijo navajamo tudi program našega dela, ki ga je sprejel občni zbor z željo, da bi ga čimveč članov kolektiva steklarne tudi koristilo.

PROGRAM DELA PLANINSKEGA DRUŠTVA DOL ZA LETO 1977

JANUAR

- Izdelati 1. številko informatorja »Naš planinec«.
- Organizirati pohodno akcijo za 25 let društva 25-krat v gore.
- Mladincem in pionirjem, katerim manjkajo v dnevniku žigi postojank zahodnega dela Zasavske transverzale, omogočiti, da jo bodo zaključili do občnega zbora.
- Prikazovanje planinskih filmov iz arhiva društva za člane in ostale.

— Alpinistični krožek bo pokazal diapozitive iz njihovih plezalnih tur in izobraževanje za člane in ostale.

FEBRUAR

- Izdati drugo številko »Naš planinec«.
- Izvršiti občni zbor društva, ki je v tem letu jubilejni.

— Delegacije članov se udeležijo občnih zborov zasavskih planinskih društev.

— Organizirati smučarski tečaj za pionirje planince pri domu v Gorah.

— Pionirjem planincem na šoli Dol prikazati filme z razlago o društvenih akcijah in izletih.

— Skupine članov in mladincev se udeležijo tradicionalnega zimskega pohoda na Stol.

— Ureditev društvenega arhiva kot predpriprava za izdajo jubilejnega zbornika ob 25. obletnici društva.

MAREC

Izdati 3. številko »Naš planinec«, ki mora vsebovati sklepe in program dela za leto 1977.

— Pri domu v Gorah dokončati skalnjak in dopolniti smerokaz.

— Obnoviti markacije in kažipote na vseh poteh, ki jih oskrbuje PD Dol, s poudarkom na poti iz novega vodiča.

— Z avtobusom organizirati izlet v Kumrovec za člane, mladince in pionirje, kjer je začetek Zasavske transverzale.

— Štirje mlajši člani se udeležijo tečaja GS na Lisci.

— Organizirati planinsko šolo za pionirje in mladince.

— Izlet z avtobusom na ogled smučskih poletov v Planico.

— Izvršiti očiščevalno akcijo okrog planinskega doma v Gorah.

APRIL

— Nadaljuje se izdaja informatorja »Naš planinec« po potrebi.

— Skupina članov prehodi prekmursko transverzalo, da bi spoznali okolje naslednje proslave dneva planincev.

— Z avtobusom organizirati izlet za člane in tiste, ki delajo slovensko transverzalo, po primorskih hribih, »domovini IX. korpusa NOB«.

— S pionirji in mladinci nadaljevati izlete po zasavskih hribih.

— Organizirati nadaljevalni tečaj iz orientacije za pionirje in mladince s predavanjem o osnovah SLO.

MAJ

Mladinci organizirajo kresovanje pri domu v Gorah na predvečer praznika dela.

— Mladi planinci se udeležijo in sodelujejo v programu za praznovanje Dneva mladosti.

— Organizirati izlet z avtobusom za člane po avstrijski Koroški — Rož, Podjuna, Zila. Izlet je organiziran s predavanjem in pesmijo naših rojakov onkraj meje.

— Nadaljevati s pohodi po zasavski transverzali.

— Drugo soboto v maju se mladi planinci množično udeležijo Dneva zasavske planinske mladine.

— Očiščevalno akcijo pri domu opravijo mladinci.

JUNIJ

— Izdati zbornik ob 25-letnici društva.

— Nadaljevanje pohodov po Zasavski transverzali.

— Skupine mladincev in članov opravijo dvodnevni pohod preko Karavank.

— Obnova zapuščenih planinskih poti po grebenih do postojanke v Gorah.

— Priprave za proslavo 25-letnice društva.

— Organizirati mladinsko pionirski tabor v Gorah z zaključno prireditvijo ob jubileju društva.

JULIJ

— Izvesti proslavo ob 25-letnici društva v Gorah.

— Skupina članov in mladincev napravi večdnevni pohod čez Julijce in Triglav.

— Skupina članov in mladincev obišče avstrijske Alpe »po poti prijateljstva« treh dežel.

AVGUST

— Skupina članov obišče italijanske Dolomite »po poti prijateljstva« treh dežel.

— Skupina članov in mladincev opravi večdnevni pohod preko Julijskih Alp in Triglava.

— Avtobusni izlet za člane na Veliki Klek (Grossglockner).

SEPTEMBER

— Skupina 45 članov, mladincev in pionirjev se udeleži osrednje proslave »Dan slovenskih planincev« v Beltincih v Prekmurju.

— Organizirati teden planincev v društvu.

OKTOBER

— Izlet z avtobusom v Polhograjske Dolomite za člane.

— Organizirati kostanjevo nedeljo s piknikom za članstvo.

NOVEMBER

— Pionirji in mladinci obiščejo grobove padlih partizanov in grob mladincev Borisa na Kalu ob spremstvu naših borcev.

— Predavanje z diapozitivi in filmi iz društvene kronike.

— Nadaljevati planinsko šolo.

— Pripraviti vlečno in teren na smučišču v Gorah.

DECEMBER

— Izvršiti izlet s pionirji za akcijo »pionir planinec« v zimskih pogojih.

— Organizirati predavanje za članstvo iz planinske tematike s predavanjem PZS.

— Članom društva pripraviti silvestrovanje.

SPLOŠNE ZADOLŽITVE

— Kot splošni del programa dela bo društvo zasledovalo vse izobraževanje akcije MK pri PZS in njenih tečajih za pridobitev planinskih vodnikov.

— Prek celega leta si bomo prizadevali pridobiti čim več novih naročnikov »Planinskega vestnika«.

— Nadaljevali bomo z društveno filmsko in foto dejavnostjo.

— Ustanovili bomo aktiv ZSM v našem društvu.

— Ustanovili bomo aktiv ZSM v našem društvu.

— Ustanovili bomo aktiv komunistov v društvu zaradi boljše društveno politične povezave in organizirati znotraj občine.

— Udeleževali se bomo vseh množičnih planinskih proslav in taborov.

— Naše društvo bo sodelovalo na vseh proslavah ob 40-letnici prihoda tov. Tita na čelo partije.

Prvomajsko praznovanje

Letošnji 1. maj — praznik dela, sovpada k drugim jubilejnim dogodkom. Obeležje temu prazniku bomo dali na predvečer, ko bodo zagoreli kresovi v vseh krajevnih skupnostih. Ob njih se bo odvijal kulturni program.

Podkraju in Frtici. Prav gotovo bo praznično razpoloženje, kres in ognjemet privabil čim več krajanov z našega področja.

Proletarci vseh dežel združite se.

Z večjo produktivnostjo dela k boljšim poslovnim rezultatom.

V krajevni skupnosti Hrastnik — spodnji del bodo mladi skupaj s sindikalno organizacijo TKI in KO SZDL prižgali kresove v naselju Cesta Hermana Debelaka,

Nekaj dneva sprostitev od delovnih obveznosti pa bodo ponovna prilika, da se bomo sprostili v naravi, hribih, pri znancih in prijateljih.

Ugodno praznovanje tako na predvečer kot v ostalih dneh želimo članom naše delovne skupnosti in njihovim svojcem.

ZDRAVNIK VAM SVETUJE

Bolečine v križu

Vzroki, pogostost in zdravljenje bolečin v križu so precej zapleteni. Omejil se bom na tri najvažnejša področja, katerih obolenja privedejo do značilnega simptoma — do bolečin v križu. To pa so: obolenja kosti in mišic, obolenja ledvic in obolenja spolnih organov. Bolečinski dražljaj se prenaša po živčni niti, preko hrbtne mozga v možgane, kjer se potem na nek način odraža. Človek dobi občutek bolečine. Celotna bolečinska pot do mesta vzbujenja do možanskega skorje je precej zapletena.

Ledvice so pomemben organ človeškega organizma in so v bistvu glavni filter za izločevanje vode in odpadnih produktov presnavljanja v človekovem organizmu. Zato je bolečina v tem predelu resno opozorilo za moteno delovanje ledvic. Bolečine, ki nastanejo zaradi obolenja ledvic, se najbolj pogosto pojavljajo v križu, vendar pa se širijo tudi proti trebuhu v okolici popka. Že pri prvem pregledu, ob zdravnikovem dotiku ali rahlem udarcu bolnik navaja bolečino v predelu ledvic. Bolečine lahko izžarevajo tudi v zunanje spolne organe ali bedra, kar daje sum na ledvične kamne. Če bolnik pri tem opazi še krvavkast urin in če so bolečine v ledvičnem predelu krčevite, je najbolje, da čimprej poišče zdravnika. Ta bo postavil natančno diagnozo in odločil o nadaljnjem zdravljenju bodisi z zdravili ali z operacijo. Razen pri ledvičnih kamnih bolečine nastajajo tudi pri vnetju ledvic, ledvičnih kanalov, ledvičnih cist in pri razvojnih nepravilnostih ledvic. Ne smemo pozabiti tudi na ledvične tumore, ki poleg drugih znakov povzročajo tudi bolečine v križu. Postavitev natančne diagnoze, kadar gre za novotvorbe, pa zahteva od zdravnika dosti več truda in znanja. Pri ledvičnih boleznih je zanimivo to, da razlikujemo dve vrsti bolečin. Pri prvi obliki je bolečina nenehno prisotna, topa in zamolkla. Nastane zaradi povečanja obolelega organa. Značilnost druge oblike bolečine pa je njena krčovitost, ki postopoma narašča, ko doseže vrh, pa nenadoma preneha. To bolečino imenujemo kolika. Prisotna je pri ledvičnih kamnih in v primerih motenega odtoka urina.

V drugem primeru se bolečine v križu pojavljajo zaradi obolenj na kosteh in mišicah. Vzroki teh bolečin so nadvse pestri in vedno bolj pogosti. Primarne lumbalgije so bolj redke, pogostejše so kot odraz refleksne bolečine zaradi obolenja nekega drugega organa. Obolenje tega organa povzroča draženje živčnih niti, ki se preko refleksnega loka odražajo kot bolečine v mišicah in koži hrbta ali križa. Najbolj pogosta obolenja, ki privedejo do te bolečinske simptomatike, so bolezenske spremembe na sami hrbtenični kosti ali medvretenčnih hrustančastih ploščicah. Te elastične ploščice z osrednjim zdrizastim jedrom tvorijo sklepe med posameznimi vretenci hrbtenice. Pri stiku elastične ploščice in njene zdrizaste vsebine pride do pritiska na hrbtne možgane, do draženja živčevja in simptoma lumbalgije. Tako vrsto bolečine ljudje navadno imenuje-

jo mišični revmatizem. Kakor koli že, takega bolnika je treba natančno pregledati tako klinično, rentgensko in laboratorijsko. Omenil bi tudi razna degenerativna obolenja hrbtenice, ki se zelo često odražajo z bolečinami v križu. Prav ženske po 40. letu starosti nagibajo k tovrstnim spremembam na hrbtenici.

Ne smemo pozabiti, da so bolečine v križu pogosto posledica hudega napora (ženske fizični delavci).

Pri odraslih ženah pa vzrok za bolečine pogosto tiči v vnetju maternice, jajčnikov in spremembi maternične lege. Pri nekaterih boleznih maternice in jajčnikov imamo skoraj vedno prisoten simptom bolečine v križu. Zanimivo je, da je marsikatera žena s takimi težavami obiskala celo vrsto zdravnikov, preden je prišla k ginekologu. Normalna lega maternice je, da gleda proti sprednji trebušni steni. Če je obrnena proti križu, ni patološko, vendar povzroča pritisk na živce in žile. Prav zaradi tega pritiska navaja žena bolečine v križu. V primeru hudih bolečin je treba tako maternico dobiti v normalen

položaj, bodisi ročno v ambulantni ali po operativni poti. Pogosto tožijo žene o bolečinah v križu po porodu. Zaradi teže ploda in po porodu lahko pride do oslajenja materničnih vezi in pomika maternice v zadnji položaj. Zapomniti si velja, da zaradi take lege maternice nastajajo bolečine nekaj dni pred menstruacijo in med njo.

Kot sem že omenil, se tudi pri vnetju jajčnikov in jajcevodov pogosto pojavijo bolečine v križu. Najprej nastopijo na sprednji trebušni steni, oziroma v spodnjem delu trebuha, in se pogostokrat širijo v križ. Bolnica ima vročino in je tudi splošno prizadeta. Vaginalni pregled je v takih primerih težaven. Ker daje podobno bolečinsko simptomatiko v trebuhu tudi vnetje slepega črevesa, je potrebno sodelovanje s kirurgom. Zdravljenje vnetja je dolgotrajno in zahtevno. Rado se ponavlja in če z zdravljenjem ne govori trud in prizadevanje smo mu do sterilnosti, to je, žena ne more postati mati. Tudi če zanosi, obstaja nevarnost, da zaradi zarastlin oplojena ženska spolna celica obstane v jajcevodu. Pride do iz-

venmaternične nosečnosti, ki pravimo tubarna nosečnost. Zaradi tega je potrebno temu vnetju posvetiti pri zdravljenju vso pozornost, da se izognemo takšnim komplikacijam.

Miom uterusa, benigna mišična tvorba oziroma bula, pri rasti proti mali medenici s pritiskom na živce povzroča močne bolečine v križu. Na srečo odkritje mioma navadno ni težko. Terapija je operativna, to pomeni, da se odstrani maternica ali pa samo bula. Tudi druge novotvorbe jajčnikov ali jajcevodov, kot so ciste in tumorji, povzročajo isto bolečino v križu.

Tudi žene v nosečnosti imajo pogosto težave s križem. Te bolečine so posledica pritiska noseče maternice na živčevje na področju hrbtenice. Po porodu te bolečine običajno minejo, zato ne zahtevajo posebnega zdravljenja.

Bolezni črevesja, predvsem tumorji, so tudi lahko povzročitelji bolečin v ledvenem predelu. Pri sumu na tako obolenje je potreben kar najhitrejši in natančnejši pregled, združen s sodobnimi metodami diagnostike.

Bolečine v glavi

Z glavobolom mislimo vsako zaznavanje bolečine znotraj lobanje.

Bolečine zaznavamo z žil in živcev zunanjih mehkih delov, s spodnjimi in stranskimi delovi trde in mehke možganske opne ter z večjih žil na možganski bazi. Prvi pogoj za bolečine v glavi je vsakakor zdražitev mikroskopično majhnih čutil za bolečine s pritiskom, vlekom, premaknitvijo, vnetjem ali nezadostnim dovajanjem hraniv.

Zelo pogosto je glavobol prvo svarilo prav različnih obolenj. Sem sodijo tudi bolezenska dogajanja s spodirvanjem možganov: bole znotraj lobanje, ognjki in krvavitve, vnetja možganskih mren in obnosnih votlin, sončarica in zastrupitve, boleče raztegovanje žil po kofeinu, nikotinu in zaradi pomanjkanja kisika, zmanjšanja količine krvnega sladkorja, visok krvni pritisk, poapnenje žil in zmanjšanje krvnega pritiska, tudi jetrna obolenja, trajna zapeka in pomanjkljiva dejavnost ščitnice. Po prelomih lobanje in možganskem pretresu čutijo prizadeti še leta in leta hude bolečine v glavi. Samostojni boleznici sta navadni glavobol in migrena. Navadni glavobol ni krajevno določen, je top in utripajoč, pogosto ga posebno močno občutimo na čelu, sencih in temenu, poveča se pri pritiskanju in sklanjanju. Navadni glavobol ni vezan na dan in uro, nenavadno pogosten je zjutraj, ko se človek zbudi ali kmalu zatem, v nasprotju z migreno se začne počasi, se stopnjuje do največje mere in čez dan spet popušča, prav tako ni ne bljuvanja ne vidnih motenj. Glavobol izzevejo predvsem sprememba vremena, pomanjkanje spanja in uživanje alkohola (maček). Pogostejše kakor vse druge pa so vzrok glavobola duševne napetosti. Značilno

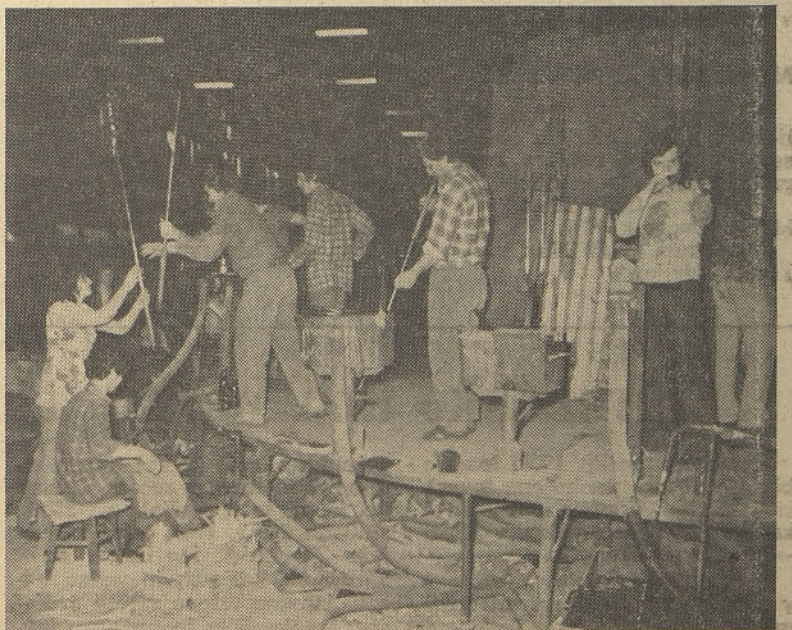
pri tem je večjih odvisnost glavobola od zunanjih dogodkov, npr. ponedeljski, počitniški in izpitni glavobol. Pot od možganov — centra zavestnih doživetij — do čutil za bolečino poteka pri tem po samoupravnem (vegetativnem) živčevju, domnevajo, da je ožji vzrok v motnjah žilnega mišičja.

Za zdravljenje je pomembno, ali gre za spreminjajoče ali navadne bolečine v glavi. Večjih nam kraj, kjer zaznavamo bolečine, razodeva kaj več o naravi teh bolečin. Posebno hude so pri nevalgiji obraznega živca in pri migreni. Zmerom enake bolečine, trajajoče mesece ali celo leta, govorijo bolj za navadni glavobol. Bolečine v glavi od tumorjev so z

razvojem boleznici čedalje hujše. Za migreno in nevalgijo trigemina so značilni napadi bolečine. Trenutne hude bolečine v glavi lahko pomenijo krvavitve znotraj lobanje. Vrtoglavica spremlja glavobol pri tumorjih na malih možganih, pri migreni in premajhnem krvnem pritisku. Izogibljamo se zdravljenju zoper glavobol, preden ni zdravnik ugotovil, ali gre za navaden glavobol ali spremljajoče bolečine v glavi. V tem primeru je treba zdraviti temeljno bolezen.

Iz knjige »Kako deluje« Bolezni, ki jo je izdala TZS.

Referent za zdravstveno vzgojo

Ob takem delu se tudi zboli

NAGRADNA KRIŽANKA

ZGODOVINSKI DOGODEK, KI MU PO SVEČAMU TE DNI VSO POZORNOST ZGODIL SE JE V NOČI OD 17. NA 18. APRIL 1937 NA ČEBINAH	UROŠ KREK	NAMERNO OVIRANJE DELA	GLAS TROBENTE	TOVARNA V CELJU	NIKI LAUDA	FRAGMENT, SEKCIJA	MESTO IN TRDNJAVA V FRANCJI, OB REKI MEUSE	NOVI SAD	PREBIVALKA Z ITAKE	SLOVENSKI ARHITEKT IN SLIKAR (BORIS)	OLEG VIDOV	NOMEN NESCIO	GUSTAV IPAVEC	RUDI KLARIČ	NA DUŠEK !	OSAME LOST	KLEMENT JUG	PLETENA JOPIKA	PRVI AMERIČAN V VESOLJU (ALAN)	
SLOVENSKI PARTIZAN + SKI PESNIK, KI JE PADEL 22.2.1944																				
 STEKLARNA HRASTNIK	JADRANSKO PRISTANIŠČE				STRONCIJ			ADAM BOHORIČ		KMETIJA NA ČEBINAH, KJER JE BIL L. 1937 USTAN. KONGRES KPS	EVROPSKA OTČONA DRŽAVA	GRŠKA BOGINJA ZMAGE	STANE MANCINI				LESKOVAC			
	UDELEŽENEC USTAN. KONGRESA KPS				ZNAMKA ANGLESKIH MOTORJEV													TRETJA POTENCA STEVILA		
MOSTAR			KOSILO				VASICA NAD TRBOVLJAMI, KRAJ USTAN. KONGRESA KPS	VELIKAN									ZEMELJSKA UTRDBA			
JAPONSKI DRŽAVNIK (JAPONSKI BISMARCK)			AMERIŠKI FILMSKI KOMIK		MLEČNI IZDELEK				VERSKI ODPADNIK								LJUDSTVO OB IZVIRU JENISEJA			
					SOVJETSKI POLITIK, MARŠAL				OCVIRK ANTON								GRAM			
»TURŠKI MED«						NORVEŠKI KNJIŽNI JEZIK									LISTNATO DREVO					
PRIBITEK, NAPLACILO PRI MEJANJU DENARJA						PERZIJA	SESTAVIL: KARLI DREMEL	TEKSTILNA DELAVKA						OCEPEK ANGELA	MEDNA RODNI DELAVSKI PRAZNIK	OČE	RIKO DEBENJAK	NAŠ VODI: TELJ, JO SIP BROZ		
PRAPRESIVALCI NOVE ZEELANDIJE							EGIPT. BOG SONCA			IVO ANDRIČ			PREDSTOJNIK MOŠKEGA SAMOSTANA					ŽIVAL Z BODICAMI	KRILLO RIMSKE KORNJENICE	
							ŠTUDIJSKA SKUPNICA			SAMEC PRI LISICI			CVETNI RAZMNOŽ. ORGAN							
AMPER		NEPREHODNO ZAPRTO ČREVO	VRTINEČAST VIHAR					LAVO ČERMELJ				STRANKA								
			DRUŠČINE					FOSFOR, PIANO				RIJEKA								
VOZNIK RIKSE							VAS POD KRIMOM	LUDOLFOVO STEVILO			RALPH EMERSON				STARA DOLŽIN, MERA					
								JAPONSKA OPOJNA PIJAČA			RELIGIJA, ZAUPANJE				REKA POZABLJENJA V SPORNEM SVETU					
DRŽAVA V ZDA									SVISLICE								VRV, KONOPEC			
									ZGOD. KRAJ BLIZU ZADRA								PISATELJICA FEROCI			
FILMSKA IGRALKA (PATRICIA) "BAXTER"					MOČNA ALI KOH. PIJAČA							VRH GLAVE						IVAN VAZOV	JANEZ ERŽEN	AVGUST CESAREC
					LUDWIG ERHARD															
OBOKI POLKROŽNE OBLIKE							SLIKAR MEŠKO						NAŠA ZAHODNA SOSEDA							
PRAZEN PROSTOR NA POSEJAN NI NJIVI							NAJSLABŠA ŠOLSKA OCENA						PRVI PARTIZANSKI AVIATIK, NA RODNI HELOJ (RUDI)							

Med reševalce s praviimi rešitvami bomo z žrebom razdelili 7 nagrad:

1. nagrada 50,00 din
2. nagrada 30,00 din
- 3.—7. nagrada po 20,00 din.

Izrezek z vpisano rešitvijo pošljite na naslov: Uredništvo »STEKLARJA«, STEKLARNA HRASTNIK. Pri žrebanju bomo upoštevali vse pravilne rešitve, ki bodo v uredništvu do petka, 20. maja.

NAGRAJENI REŠEVALCI

Za nagradno križanko, objavljeno v STEKLARJU z dne 6. 4. smo prejeli 30 rešitev. Žreb je razdelil nagrade takole:

1. nagrada (50,00 din): Marija Dvornik
2. nagrada (30,00 din): Tomo Uldrijan

3. do 7. nagrado (po 20,00 din) prejmejo:

Karl II Platinovšek
Adolf Barič
Julij Smodič, upokojenec
Karl I Platinovšek
Vilma Alt.

REŠITEV PREJSNJE KRIŽANKE

VODORAVNO: kalcinirana soda, ost. R. N., evaporimeter, dar, etanol, Katarina, Ala, mina, eta, tupina, Tc, ena, atavizem, Sidney, Ne, os, risar, Aon, C. V., kalo, Li, Kranj, Eros, eksarh, Aida, R. A., vabilo, smehljaj, sod, pladenj, žaluzije, E. G., meander, ter, sivka, Volta, Opatija, ekran, ora, jesen, jak, kivi, vran, hrast, ant. (D. K.)

lorke 7. 5. 1955. leta. V kontroli je torej delala več kot 21 let, tako da jo lahko vsi poznamo in ocenimo kot vestno in pridno delavko, ki se je pri svojem delu vedno trudila in to kljub svojemu slabemu zdravju, zaradi česar jo je invalidska komisija priznala za invalida III. kategorije.

Tov. Marija Ovnik je bila rojena 2. 7. 1925. leta; ni še dolgo tega, ko je srečala »Abrahamaa«. Vsi njeni sodelavci in sodelavke smo ji za ta jubilej zaželeli še mnogo let zadovoljnega življenja in da bi še dolgo let delala med nami. Vendar jo je bolezen preveč prizadela, da bi lahko zdržala do redne upokojitve.

Tov. Mici, vsi tvoji sodelavci in sodelavke se ti zahvalujemo za tvoje vestno delo, predvsem pa za tvoje tovariške odnose med sodelavci, ki si jih vedno uveljavljala in se borila za to. Želim ti, da bi še dolga leta v krogu svojih domačih uživala svojo zaslužno pokojnino.

Rigo

Naj živi 1. maj.

Vsi smo odgovorni za izvedbo stabilizacijskega programa.

ZAHVALA

Sedaj, ko odhajam v pokoj, se iskreno zahvaljujem prav vsem tovarišem, ki so mi darovali tako lepa darila.

Hvala sodelavcem in sodelavkam moje brigade in prav posebna hvala tov. Francu Čepinu za iskreno pozornost ob slovesu. Ta darila me bodo vedno spominjala na sodelavce.

Vsem skupaj želim še mnogo dobrih delovnih uspehov.

Franc Kelner

Invalidsko upokojena

V mesecu aprilu 1977. leta je bila invalidsko upokojena tovarišica Marija OVNIK, zaposlena v kontroli gotovih izdelkov v DSSS — Steklarne Hrastnik.

Zaradi težkih socialnih razmer v družini se je že v rani mladosti morala zaposliti v Steklarni Hrastnik. Zaradi vestnega dela in

prizadevanja jo že kaj kmalu vidimo na delovnem mestu izpihalke, ki ga je opravljala od 23. 1. 1940 do 26. 3. 1947. leta. V svojem življenju je imela naša »MICKA«, kot smo jo vedno klicali, izredne težave zaradi svojega zdravja. Bila je tudi prestavljena na delovno mesto kontro-